

triribuna

LIST SLOVENSKE ŠTUDENTOV

LETO XIV.

Ljubljana, 13. maja 1964

Štev. 16

Po cesti, ki vodi
v lepo,
z mislimi, ki žele
si sreče in mladosti
hitim.

Foto: Joco ZNIDARSIČ

Tratenje prostora

V zadnji številki Naših razgledov si je Jolka Milič privoščila svojevrstno šalo, ki je po svoji neslanosti verjetno edinstvena v našem žurnalizmu povojnih let. Svojo duhovitost in kombinatorično invencijo je preskusila na vrsti naših sodobnih pesnikov in nepesnikov, pri katerih si je sposodila posamezne verzice in iz njih v različnem vrstnem redu sestavila nove pesniške umotvore, ki jih je opremila z nedvomno zelo spodbudnim komentarjem.

V svoje »lepljenke« je novopečena slovenska pesnica strpala verzice cele vrste sodobnih avtorjev od Jožeta Udoviča do Rudija Miškota. Pustimo ob strani ugibanja, katero vseh teh zlorabljenih imen je resnično pesniško ime in katero ne. Gre predvsem za to, da obsodimo postopek, v katerem se omenjena šaljivka norčuje iz sodobne slovenske poezije, ki je pričujoči družbeni situaciji imenitna literarni pojav. Pri tem pa je zlasti pomembno in simptomatično dejstvo, da je to manifestacija avtoričine dolgočasnosti in duhovne revščine omogočil znan in bolj ali manj resen slovenski časopis. Vsekakor objava omenjenih stvaritev v zadostni meri izpričuje tudi določeno kulturno raven tega časopisa, ki se nam s tem in s še nekaterimi drugimi akti (včasih očitno oprtimi na docela privatniške spodbude), kaže v zelo dvomljivi luči vsaj kar zadeva njegov odnos do sodobne slovenske literarne tvornosti. Nikakor ne bi bilo želeli, da bi se ta odnos, kakršnega srečamo v omenjenem časopisu, uveljavil v vseh naših kulturnih odnosih, saj bi se nam tedaj zgodilo to, kar si navadno najbolj hojimo priznati: prevladalo bi popolno duhovno siromaštvo, hkrati pa bi z vsakim svojim dejanjem izpričevali veličino svojega provincializma.

OST TEDNA

Zakaj potrebujejo študentje posebno zdravstveno varstvo?

Univerza, visoke in višje šole so tovarne za visokokvalificirane kadre. Formiranje teh kadrov je zelo drago.

Zaradi velikih materialnih naporov, ki jih družba vloži v študij, je zainteresirana za čim uspešnejši študij, ker se njene investicije »odplačujejo« le z delom in ustvarjanjem novoizolanih visokokvalificiranih kadrov. Ker je prvi pogoj za uspešen študij in za kvaliteto bodočih visokokvalificiranih kadrov psihofizično zdravljenje študenta, si mora zato družba s posebnim zdravstvenim varstvom študentov zavarovati svoje investicije, ki jih nalaga v formiranje visokokvalificiranih kadrov.

Doba med 18. in 25. letom starosti je doba fizičnega, intelektualnega, političnega in družbenega dozorevanja. To je doba prehoda mladeniča in mladenke v zrelega moža in zrelo ženo. V tej dobi mora mladenič razčistiti mnogo notranjih in zunanjih nasprotij svojega okolja. Ta najkritičnejša doba zapušča sledove in posledice za vse nadaljnje življenje. Vsak negativen faktor iz te dobe daje pogosto svoj pečat vsemu življenju. Fizična nerazvitost, bolehnost, rahlo zdravje, nerazvite močnejše in te dobe daje ponavadi ne dajo nikdar več popolnoma izbrisati. Seveda se zato nujno izražajo kot negativne postavke v bodočem delu in ustvarjanju. Kvaliteta dela popolnoma

zdravega in z ničemer niti psihično niti fizično hendikepiranega človeka je neprimerno boljša, kot tistega, ki vleče s seboj posledice raznih neozdravljenih psihofizičnih okvar. Zaradi tega potrebuje prav vsak doraščajoči in zreli državljan kvantitativno in kvalitativno posebno zdravstveno varstvo.

Današnji študij na univerzi ali visoki šoli predstavlja specifičen, izredno velik psihofizičen napor. Brez posledic za svoje zdravje ga zmorejo samo študentje z optimalno psihofizično kondicijo. Tako na primer samo pogoji za prestop iz letnika v letnik, kakor jih zahteva študijski načrt, predstavljajo študentu stalno borbo s časom. Vsaka krajša bolezen že vrže študenta iz tekočega dela in le z dodatnimi napori zopet pride na tekoče, daljša bolezen pa ima že za posledico izgubo semestra, če že ne celega študijskega leta. Aktivno politično izpopolnjevanje in družbeno udejstvovanje pa postavljajo študenta še pred dodatne naloge. Taka maksimalna psihofizična obremenitev negativno vpliva na študentovo zdravstveno stanje in tako pri vsakem z redkimi izjemami ob koncu študija lahko ugotovimo padec njegove psihofizične kondicije. Študentje bolehaajo največ na boleznih psihosomatične patologije. Zaradi specifičnosti nastajanja, poteka in zdravljenja teh bolezni, prav posebno pa

še zaradi specifičnega preprečevanja le-teh so potrebni posebni adekvatni medicinski prijem.

Študentovanje (študentovski stan ali status študenta) ni še popolnoma družbeno razčiščen pojem; to ni pravi poklic, ampak nekaj začasnega in prehodnega. Ta začasnost in prehodnost dela študentovo življenje neurejeno in nestalno, kar pa posamezniki z izkoriščanjem takoiimenovanih akademskih svoboščin še potencirajo. Poleg obeležja prehodnosti in nestalnosti, ki se že sama negativno odražata v zdravstvenem stanju študenta, je življenjski standard našega študenta, kljub ogromnim materialnim sredstvom, ki jih družba razdaja v ta namen, še vedno pod povprečjem življenjskega standarda naših občanov. Ob tem se mora večina študentov v začetku študija pravič v življenju postaviti na lastne noge, ko pride na univerzo izven okrilja družinskega ognjišča. Ta sprememba okolja, načina življenja in dela zahteva od posameznika maksimalne adaptacijske sposobnosti. Ta adaptacija že sama močno obremenjuje študentovo psihofizično zmogljivost, posebno fizično slabši se težko ujamejo in znajdejo v novih budihi materialno, bodisi mentalno pogojenih konfliktnih situacijah. Ta nasprotja se zelo rada negativno pokažejo v študentovem zdravstvenem stanju. Adaptacija na novo okolje in delo pod obeležjem prehodnosti in nestalnosti so za študenta posebni življenjski pogoji, posebna specifičnost, ki zahteva posebno zdravstveno var-

stvo in seveda nujno še posebej organizirano zdravstveno službo.

Mnenje, da so ustanove naše javne zdravstvene službe že tako razvite, da bi lahko oskrbele tudi študente in da posebna služba zdravstvenega varstva študenta ni več potrebna, je vsekakor zgrešeno. Če bi se zdravstveno varstvo študentov integriralo v javno zdravstveno službo, bi se to varstvo razdrobilo na najrazličnejše zdravstvene domove in druge ustanove. S tem bi bila onemogočena kontrola in vsaka podrobna analiza študentovske patologije. Brez evidence in analize patologije bi ostala preventivna zdravstvena dejavnost brez konkretnih nalog, prepuščena rutiniranemu delu in seveda brez vsakih konkretnih rezultatov. Tako bi prišli v protislovje z osnovnim principom moderne medicine, ki zahteva nerazdružljivost preventive in kurative. Preventivna dejavnost pri študentih pa bi morala imeti tako po kvantiteti, kakor po kvaliteti, vso prednost pred kurativo, ki naj bi dajala samo osnovne pokazatelje za usmerjanje preventivne zdravstvene dejavnosti pri študentih.

Popolnoma vseeno je, kako se bo razvijala služba zdravstvenega varstva študentov in kakšno zunanjo obliko bo dosegla, na vsak način pa se bo vedno razvijala pravilno, če bo ostalo neprekršeno načelo nedeljivosti zdravstvenega varstva študentov, ki bo v svojem delu upoštevalo vse v prejšnjih poglavjih navedene posebnosti študentovega življenja.

DR. KRISTIJAN DERGANČ

Tri vprašanja z medicine

V okviru predkongresne aktivnosti je ideološka komisija fakultetnega komiteja Zveze komunistov v torek, 5. maja, organizirala odprti sestanek osnovnih organizacij Zveze komunistov učnega osebja in študentov medicinske fakultete.

To, kar se na sestankih zelo rado dogaja — da bi namreč besedili o stočnem problemu — se tokrat ni zgodilo. Po zašlugi delovnega predsednika pa zaradi aktualnosti problemov smo govorili samo o treh stvareh:

o formiranju socialističnega zdravnika, o problemu staža in o problemu štipendiranja.

V novem učnem programu imamo predmet družbene vede. Dva semestra. Veselimo se — samo nikar prezgodaj. Za ta predmet rabimo tudi predavatelja. Pa ga poiščimo! In so šli — od Poncija do Pilata. — Danes imamo družbene vede v učnem programu, imamo tudi obilo dobre volje. Predavatelja pa še vedno ni. Upajmo, da s tem predmetom ne bo tako, kot je s psihologijo, ki jo medicinci v četrtem semestru leto za letom vpisujemo v indeks samo zato, da jo na dekanatu ob testiranju semestra z rdečim svinčnikom energično prečrtajo. Tudi za ta predmet namreč ni mogoče dobiti predavatelja.

Druga stvar: staž. Vsi smo se strinjali, da je staž problem, ki ga je treba rešiti najhitreje. Dejstvo, da so na Zvezni medicinski fakulteti v Beogradu in v Savezu lekarskih društev Jugoslavije (pa še kje drugje) ta problem postavili na pravo mesto, še ne pomeni, da bo kmalu rešen.

Zanimali so nas trije problemi: organizacija, program in plačevanje staža. Vse tri točke so nezadostno rešene. Organizacija staža naj prevzame fakulteta. S tem bo rešeno tudi vprašanje programa staža. (V začetku prav gotovo ne najboljše, toda počakajmo in problem bo zadovoljivo rešen.)

Ostane še problem plačevanja staža. Tu lahko v oklepajo pripišemo oceni nezadostno še diskriminacijo in izkoriščanje. Stažist dela od sedmih do dveh (včasih sicer nima kaj delati — to je še bolj žalostno). Če ima srečo, da je bil štipendist, bo za svoje delo plačan. Včasih plačujejo tudi bolnišnice in svet za zdravstvo. Včasih tudi starši zmorejo še ta dodatni napor. Če pa vse te štiri možnosti odpade — ostane še peta (in ta je, žal, vedno bolj pogosta). Novopečeni zdravnik od sedmih do dveh stažira, popoldne in zvečer se bori za ljubi kruhek, ponoči spi (z medicinskega stališča je treba tudi spati najmanj šest ur), od sedmih do dveh pa spet stažira. O tem, kakšno bo strokovno znanje tega zdravnika, me ne sprašujte.

Zabili smo žeblice še v tretjo bolečo točko — štipendiranje. Danes sprejema štipendije 33 odstotkov študentov, vpisanih na medicinski fakulteti. (Pred štirimi leti jih je bilo še 54 odstotkov. Očitno je, da obstaja povezanost med številom štipendij in socialno strukturo študentov. Kako naj delavec, ki zasluži 30 tisoč dinarjev na mesec (pa to še ni najnižja plača) pošlje otroka študirat medicino, če rabi študent 22 tisoč dinarjev na mesec (to so izračunali statistiki), v prvem letniku pa danes sprejema štipendijo osem

odstotkov študentov! Kreditiranje se mi ne zdi rešitev, kajti s tem spet ustvarjamo diskriminacijo. Poskušamo rešiti majhen matematični problem: študij na medicini traja pet let plus eno leto do diplome plus eno leto neplačanega staža. To je sedem let. Če vzame študent 15 tisoč dinarjev posojila na mesec, je skupna vsota 1.260.000 dinarjev. Čeprav je posojilo brezobrestno in se glede na študentovo pridnost izbrše določen del od teh 1.260 tisoč dinarjev, je to vseeno precejšnje breme ob vstopu v novo življenje.

Če pa se bo kreditiranje uveljavilo, bi moral biti problem plačevanja stažistov rešen. Stažiste je do leta 1953 namreč plačeval svet za zdravstvo. Takrat pa se je »pokazalo, da je treba zdravnikom prikleniti tudi na podeželje, in sicer tako, da si študent sam poišče štipenditorja, ki mu bo tudi plačeval staž in ga potem tudi zaposlila. Torej je svet za zdravstvo »prenehel« z administrativnim plačevanjem staža. Od takrat je minilo enajst let. Danes ima 33 odstotkov študentov štipendije, jutri jih bo imelo nekaj manj, pojutrišnjem veliko manj. Potem pa bo morda kreditiranje postalo edini način financiranja študentov in plačevanje staža bo mogoče spet prevzel svet za zdravstvo. Morda pa na svetu za zdravstvo ne mislijo tako. In spet smo na začetku.

ALENKA KRAJSEK

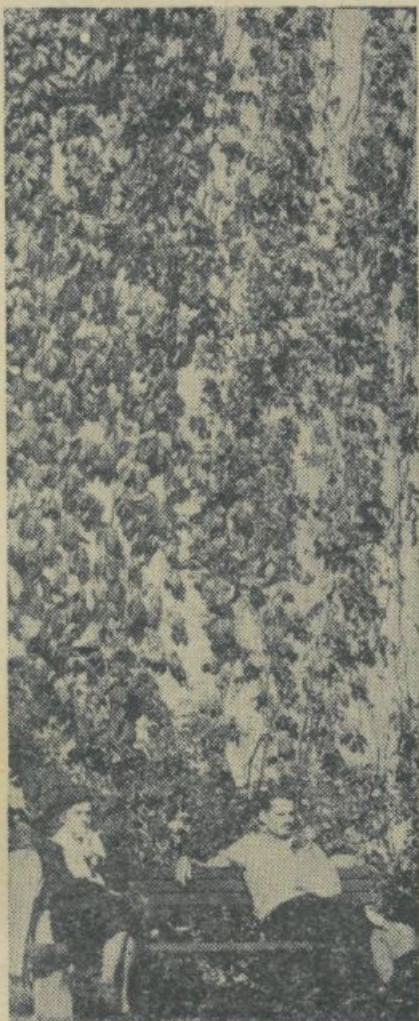

Foto: Pavel Kolavčič

SVOBODNE KATEDRE - PO NOVEM

Do pred kratkim smo kot osnovno obliko idejno-političnega izobraževanja na fakultetah poznali svobodne katedre. Te so na tehniških fakultetah pogosto rasle bile edina oblika. Letos je bilo delo kateder skoraj na vseh fakultetah pomanjkljivo. Se največ so dosegli na ekonomski, pravni in filozofski fakulteti, pa še tu le, če vzamemo za edini kriterij kvantiteto. Druge o svobodnih katedrah skoraj ni bilo sledu. Zal moramo ugotovljati vsako leto znova, da svobodne katedre kot oblika idejno izobraževalnega dela odmirajo, primerno nadomestilo — študijske grupe — pa se došlejši še niso dovolj afirmirale, ker so bila predavanja v preteklem letu organizirana slabo, problemi, ki so jih načenjale, pa največkrat nezanimivi in je zaradi tega med študenti zanimanje upadlo.

Za primer lahko služijo predavanja po fakultetah o političnem položaju v svetu, ki so kot po pravilu povsod slabo obiskana. Menim, da v bodoče za predavanja ne bi bilo uместno vabiti predavateljev izključno iz raznih republiških sekretariats in ostalih forumov, ampak ljudi, s katerimi se bo večina študentov brez strahu spustila v diskusijo, ki ne bo toga, utegnjenega v kalupe uradnih mnenj, ampak bo pogumno načenjala vsa vprašanja, ki študente zanimajo.

Fakultetne uprave posvečajo idejnemu izobraževanju študenta malo pozornosti. V statutih večine fakultet je zapisano (tudi v starih), da je fakulteta dolžna skrbeti, da dobi slušatelj poleg strokovnega znanja tudi ustrezno kvalifikacijo človeka, vzgojenega v naprednem duhu. Samo to pa je brez dvoma premalo. Danes na univerzi gotovo ni veliko ljudi, ki bi marksizma ne sprejemali za svoj svetovni nazor, imamo pa množico študentov, ki bi jih bilo treba

družbeno angažirati, saj se ne zanimajo za nič drugega kot svoj študij. Za te ljudi, ki so sicer lahko dobri študentje, fakulteta opravi le polovico svoje vzgojne dolžnosti.

Študentje biotehniške fakultete so v svojih predlogih o spremembah in dopolnitvah osnutka novega statuta predlagali naj se na fakulteti ustanovi katedra za idejno in dopolnilno strokovno izobraževanje. Predlog je bil sprejet. Če so se stvari n. pr. okrog uvažanja telesne vzgoje na fakulteti vsaj malo premaknile, zakaj ne bi storili korak naprej tudi v tem področju? Mislim, da bi bila dolžnost vseh fakultet, da v svoje delovanje vnesejo »svobodno katedro«, ki bo postala enakopravna vsem ostalim katedram in inštitutom. Tudi ni nujno, da bi se njena predavanja po pravilu potiskala na večerne ure.

Študijske grupe, ki postajajo vse bolj prva oblika izvenštudijskega (ali v nekaterih primerih poglobljenega študija) dela, bodo dobile z ustanovitvijo institucije (sveta svobodne katedre) materialno in moralno bazo za svoj obstoj. Iskanje mentorjev, ki je bilo letos glavni problem pri ustanavljanju študijskih grup, bo tako dobilo zakonito oporo v statutu fakultete.

Pravilno je pojmovanje študentov na biotehniški, ki sodijo, da bi fakulteta sama morala prispevati aktivni delež k formiranju popolnega strokovnjaka (ne samo v strokovnem smislu), da bi izvenštudijsko izobraževanje postalo sestavni del študija.

Vprašanje je, koliko se danes organi, ki so sprejemali statute, tega zavedajo. Bojim se namreč, da bodo kritike, ki danes padajo največ ravno na račun ideološko političnega dela v ZS, še zmerom upravičene, če se nihče ne bo zavel za izboljšanje.

IVAN MARENK

HULIGANSTVO KOT DOKAZOVANJE EKSISTENCE

»Tudi če bi država mladini božja obstanek z vsemi razpoložljivimi sredstvi prihranila, ji pa ne more prihraniti težke poti do samega sebe. (Morgenthauer.)

Do nedavnega je pri nas prevladovalo uradno stališče, naj se o problematiki mladinskega prestopništva ne razpravlja, češ da bi prišlo do posploševanja osamljenih pojavov. Zadnji dve leti je dnevno časopisje začelo z objavljanjem poročil o nekaterih delikatih, vendar so ta poročila nič več kot zadovoljevanje našega malomeščanskega občestva, hlastanja za atrakcijami ter prilika za zgražanje ogorčenih moralistov — saj se članki omejujejo le na skopo poročanje o okoliščinah delikta ter o višini sankcij. Primer takega članka je v Delu 11. maja 1963 ob ekscesih na Gradu v soboto, 7. maja. Zadovoljili smo se z interpretacijo, da so fantje pili. Kaj pa je bilo ozadje tega, nikogar ni zanimalo. Nikomur se pač ni zdelo pomembno, da ima eden teh fantov dekle, ki je noseča, on pa je obsojen na daljšo kazen. Tudi to, kje je zdaj dekle, ni pomembno. Poglavitno je ogorčenje gledne publike. Razen v dveh, treh revijah, ki so namenjene materam, ni bilo nikjer zaslediti poskusa sociološke ali vsaj psihološke interpretacije določenega delikta.

Glavna vzroka za takšno stanje sta dva: lenobnost in nesposobnost poročevalcev, da bi zavzeli kakršnokoli stališče, razen morda uradno, in stališče nekaterih forumov, katerih koncept v tej družbi je sicer predvidel odstop od normalne asimilacije, vendar ne kot posledice protislovij sistema samega, temveč kot posledice vplivov od zunaj.

Pojav frajerstva, ne le delinkvence, bom skušal izvesti iz celotnega konteksta obstoječe družbe na podlagi analiz in sintez, do katerih sem prišel preko osebnih stikov z mladino v zadnjih štirih letih. Opiral se bom tudi na činitele, ki jih pedagoška, še bolj pa varnostna služba, usodno spregledujeta. Opri se bom na primere mladine v starosti, v kateri se huliganstvo pojavlja — v pubertetnem in postpubertetnem obdobju, ko se človek skuša z vso intenzivnostjo uveljaviti ter se družbeno in psihično stabilizirati. Na sami črti pojavljanja je tudi najlažje najti činitele pojava. Omejil se bom na mestno mladino, ker je najbolj udeležena v teh manifestacijah.

Mit o revoluciji in posameznik

Ob veliki premoči okupacijskih sil na eni ter sil starega družbenega sistema na drugi strani naša avantgarda ob nastopu vojne ne bi mogla mobilizirati tolikšnega odpora, ko ne bi predočila množicam revolucije kot radikalne in idealne rešitve iz vseh stisk starega sistema. Le mit o revoluciji, kot dokončni osvojitvi eksistenčnih potreb in vrednot, je mogel dati tolikšen polet skoraj brezupno se borečim (glede na situacijo v Jugoslaviji). Ob nastopu svobode pa situacija ni tako idealna. Svoboda je sicer izbojevana, sama oborožena revolucija pa še zdaleč ni ostvarila idealnega stanja. Nove kvalitete so šele v potenciali. Bodočnost in realizacija programa v smislu kontinuiranega odstranjevanja anomalij je v mladi generaciji. Tudi njo je treba moralno stimulirati na isti način — da bo verovala v začetno, sicer ne bo na njem gradila. Mit o revoluciji zanjo ni več aktualen, saj tudi prejšnji generaciji ni, katere nemaloštevilni predstavniki so zaradi nerazumevanja kontinuitete razvoja nad revolucijo razočarani. Zato se mit o revoluciji spreminja v mit o družbi, ki je ne že dokončno, vendar v temeljih in načelnih izhodiščih dognana. Mladina je dobila vse — od standarda do idealov. Na prvi pogled v tem ni nikakršnega protislovja, ki bi omogočalo kakršnekoli anomalije. Zato tudi takoj, ko se pojavi prestopništvo, da bi odvrgli sum od naše družbe, zvalimo vse na vpliv Zapada. Toda nobeno seme ne obrodi, če ne pade na ugodna tla! Prav gotovo ne nekje v družbi prisotne dispozicije, da del njene mladine odstopa od normalnega vraščanja vanjo in se pridružuje splošnemu pojavu v svetu — huliganstvu.

Osmišljanje individua v družbi

Pri vsakem individuu se tretira akcija kot smiselna le tedaj, kadar je tudi osmišljanje njega samega, kadar se on kot človek v njej uresničuje. Določila, ki posamezniku določajo smisel ali nesmisel kakršnekoli manifestacije, so le neke etične vrednote, ki so sicer pogojene v družbenem redu, a jih človek osvaja kot privatno merilo dobrega in slabega. Če družba teh vrednot ne ustvari, a se človek kljub temu prilagaja njenemu konceptu, postaja le apatičen mehanizem brez kakršnekoli navezanosti na družbo.

V lastniški družbi, ki je temeljila na podrejenosti množic, je našel človek smisel svoji podrejenosti v vrednotah, zaradi katerih je potem sua sponte postajal idealen model lastniške družbe — to so vrednote krščanstva. Ena od

vrednot v vsaki družbi je centralna — to je tista, ki je toliko široka, da se kot aplikacija javlja na vseh področjih življenja kot vrednota višjega ali nižjega ranga glede na težo odnosa. Tako je centralna vrednota v lastniški družbi temeljna zapoved krščanstva — pokoravanje in vdanost vsemu. Ta potem vključuje vse od ponižnosti, skromnosti in samozatajevanja do vere in ljubezni do sovražnikov. Vrednota je pravzaprav neka izravnavna med nujnostjo in svobodnim hotenjem.

Če bi danes vprašali človeka, kaj je zanj temeljna vrednota, nam najbrž ne bi vedel odgovoriti, ali pa bi frazaril nekaj splošnega kot poštenje, sreča itd.

Skušajmo analogno najti vrednoto, ki je centralna v naši družbi, katere bodočnost more temeljiti le na socialističnih odnosih, ki imajo svoj smisel zdaj in tu. Torej vrednota ne more imeti transcendentnega smisla. Vrednota bo tista moralna kvaliteta, ki bo prostovoljna izbira nujnosti in bo potencialna v tolikšni meri, da bomo mogli z njo kot aplikacijo osmišljati vse socialistične odnose v družbi. Zanimivo je, da jo je treba šele iskati! Ker smo se osvobodili vseh apriorističnih norm in moralnih kodeksov, morajo humani odnosi temeljiti le na individualni odgovornosti. Ta pa sama po sebi še ni vrednota, postala bo to šele tedaj, kadar bodo pogoji omogočali uveljaviti odnose, v katerih bo odgovornost moralna potreba posameznika, da se prilagodi družbi, kadar ga bodo ljudje merili po stopnji odgovornosti tudi v osebnih odnosih. Takrat šele bo postala potreba in dobila atribut etične valence.

Cesar ne delam, za tisto se ne čutim odgovornega. Kriterij odgovornosti se pojavlja šele s človekovo akcijo, ki je ustvarjalna. Ustvarjalnost pa je spet moralna le v družbi, ki sama potrebuje akcijo. Vrnimo se k ugotovitvi, kakšna miselnost naj bo po našem družbenem konceptu v vseh prisotna: miselnost o družbi, kjer je v načelnih in temeljnih izhodiščih že vse dognano, in v kateri je vsaka radikalna akcija, ki teži za bistvenimi spremembami, destruktivnost. (Primer: akcija za preraščanje skleroze v ZMS.) Nastane vprašanje, v katero smer se bo v takšni družbi realizirala akcija, zakaj ta je spontana in je biološka ter socialna potreba človeka. Po tej interpretaciji pa je vprašanje, ali se more v družbi, v kateri akcija ni zaželeno, pojavljati odgovornost, ki temelji na akciji.

Nadaljevanje v naslednji številki

Skripta in komercializem

Skoraj odveč je, mislim, poudarjati, da so postala skripta v novem reformiranem, ostrem študiju vsaj na nekaterih fakultetah conditio sine qua non. Posledica tega je sicer neuniverzalno znanje in pre-

majhna razgledanost študenta po literaturi, žal pa si študent vsaj na oddelku za kemijo fakultete za naravoslovje in tehnologijo obširnejšega sprehoda po tuji literaturi ne more privoščiti zaradi pogojev, ki mu kot Damoklejev meč vse leto visijo nad glavo. Seveda je odvisno od profesorja, ali je voljan skripta izdati ali ne (načelo »tiskaj ali odstopi« bi bilo tudi pri nas na moč koristno), toda še drugi problemi pri izdajanju skript sta: po nepotrebnem slabšajo. Pri tem igra najpomembnejšo vlogo Univerzitetna založba, ki ji je treba postaviti nekaj vprašanj:

Ali je res, da Univerzitetna založba opravlja storitve neuniverzitetnim organizacijam, menda iz ekonomskih razlogov? Močni so glasovi, da to drži; če je pa tako, postane čakanje na skripta takoj razumljivejši. (Npr.: študentje 2. letnika omenjenega oddelka čakajo že 8 mesecev na neka prepotrebna skripta, kaže pa, da bodo še.) Te neuniverzitetne organizacije postavljajo roke (študenti pa jih ne postavljamo, saj jih tudi ne moremo) in tako se izdelava skript odlaga, dokler ne postaremo vsiljivi ali dokler ne najdejo časa tudi za nas. Toda po imenu sodeč je

založba univerzitetna, iz česar človek sklepa, da naj služi potrebam univerze in da morajo biti storitve drugim za založbo drugorazrednega pomena, vsaj po namenu njene eksistence, če že ne po ekonomski strani. Študentje imamo pravico zahtevati, naj založba opravi svojo primarno funkcijo in jo je tudi dolžna opravljati, drugače naj spremeni ime in se preseli iz univerzitetnih prostorov, mi pa si bomo organizirali tako izdajanje skript, ki nam bo ustrezalo in ki nam bo glavna naloga, ne pa »nepotrebn, negospodarski izdatek«.

Rad bi tudi vedel, kakšno vlogo imajo pri upravljanju založbe študentje, saj je to organizacija, ki brez sodelovanja študentov res ne more v redu delovati. Mislim tudi, da bi študentje pri vodenju tega podjetja močno omejili preusmerjanje na neuniverzitetna pota, seznanjali s povpraševanjem po skriptah, preprečevali navijanje cen in podobno.

Naslednja težava, ki je razen čakanja najbolj boleča, je črna skript, posebno najnovejših, ki je odločno previsoka (saj je treba plačati n. pr. skoraj dva tisoč dinarjev za skripta z 250 stranmi — Guzelj-Dular: Anorganska kvantitativna analiza), kar je le prehud absurd glede na višino

štipendij. Močno sumim, da so v tem znesku všeti tudi izdatki za administracijo, za razne sklade in podobno, česar pa študentje s svojimi dohodki res ne morejo in nočejo plačevati. Misel, ki se mi sama poraja, je: zakaj ne bi tudi pri izdelovanju skript sodelovali študentje, ki bi bili v založbi honorarno zaposleni in ki bi si res nujno potrebna skripta večidel sami izdelali? Mislim, da so študentje določene stroške za izdelovanje lastnih skript tudi najbolj usposobljeni in najbolj zavzeti. Prepričan sem, da bi čakanje hitro odpadlo!

Priznam, da problematika ni obdelana z vseh strani, ampak samo s strani, ki jo vidim od zunaj, ker delovanja založbe ne poznam. Toda to za založbo še ni opravičilo in lepa možnost, da z različnimi »objektivnimi, subjektivnimi, konkretnimi, splošno gospodarskimi« in kdove kakšnimi težavami zagovarja svoje ravnanje in dela lepo po starem naprej. Zato si želim, da založba ne bi poskušala v odgovoru pokazati, da je moje pisanje nepopolno ali zaletavo, ampak naj preudari in predlaga, kaj lahko storimo študentje in kaj ona sama, da se stanje, kakršno je, popravi. **MARIAN CERAR**

Črno na belem

Ali je potrebno, da imamo danes, dvajset let po revoluciji, na Levstikovem trgu v Ljubljani, na stenah in oltarjih šentjakobske cerkve svojevrsten in pa osupljiv, a nič manj boleč demanti o uspešni gra-

ditvi socialistične družbene zavesti pri določenem delu naše mladine?

O dobri, vsemogočni bog, samo ti vidiš moje trpljenje. Goreče te prosim, usliši mojo prošnjo in ne zavrži me. Branko.

O Jezus, daj mi žive občutke vere, upanja in ljubezni.

Stene so popisane s prošnjami mladostnikov, učencev in dijakov naših srednjih in strokovnih šol, nekatere med njimi pa pričajo o tem, da so njihovi avtorji študentje.

Preljuba Sv. Terezija, pomagaj mi v šoli in pri izpitu. Olga M.

O, mati prečista, pomagaj mi, da napravim izpit in me sprejmejo v šolo. Martina.

Sv. Juda, pomagaj nama za uspeh v trgovski šoli. Regina in Marija.

Kličem Marijo, kličem Marijo! Drage tovarišice! Bojim se, da se s svojimi prošnjami za boljše ocene iz matematike le niste obrnile na prave forume.

Sveta Terezija, pomagaj, da bi dobila drugo službo za natakarico in stanovanje in da bi bila bolj srečna. Cvetka.

Sveta mati božja, presveti Jezus, pomagaj, da ne dobim otroka. Zdenka.

Iti v cerkev, čakati take in podobne vrstice po zidovih in gojiti v prsih naraupanje, da se bo kaj zgodilo, premaknilo, uredilo — kaj je to? — Primitivizem?

Prosim te, da bi dobila fanta, ki bi me imel rad in bi me razumel. Marija.

Ljubi Jezus, pomagaj mi, postala bom mati nezakonskega otroka, pomagaj mi, ne vem, kaj mi je storiti. Alenka.

Preljuba Alenka! Dvajset let po revoluciji smo in ti še vedno ne veš, kaj ti je storiti! Na komisijo pojdi, veš! Kaj nisi dovolj emancipirana, da bi vsemu svetu navkljub, sebi v veselje — imela otroka? A materialnih pogojev, praviš, da ni-

maš... In tako naprej, in tako naprej. Diskusij in polemik na najrazličnejših nivojih, o najrazličnejših kompleksnih problematikah ne bo ne konca ne kraja. V tem članku ne bo govora O MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJAH, DELU IN USPEHIH LJUDSKE MLADINE... smo namreč v družbenem objektu religioznega življenja.

Sveti Jožef, pomagaj nama.

Ljuba mati božja, presveta devica Marija. Obracam se k tebi s prošnjo, da me odvrneš z mojih grešnih poti ter mi pomagaš spet najti svoj duševni mir. Predvsem pa te prosim, da se poročim s Frančkom. Prosim te, enako za mamino zdravje. Obljubljam, da se bom poboljšala. Roza Marija — Rozka.

In nekateri drugi.

Krasti automobile, vdirati v trgovine, pijančevati, terorizirati in huliganizirati — kaj pa je to? — Animalizem? Barbarizem? Ventilizem?

Rekli bomo: določen del naše mladine je na krivih poteh. Zakaj? Kako? Je govoriti o teh zadevah na tako neanalitičen, impresionistično neargumentiran način škodljivo?

Ljuba Marija, pomagaj, da bi jutri dobila rdečo.

Ali je neodgovorno in demagoško vprašati se: »Tovariši, kaj dela Zveza mladine, Zveza študentov, kaj delajo vse druge družbeno-politične organizacije? Kaj delajo, da ta — čeprav majhen del naše mladine — hodi pisat na stotine prošenj na oltarje namišljenih svetnikov?«

Ljuba Terezija, pomagaj, da bom zdrava ostala bodočemu fantu. B. A.

Drobni, vsakdanji problemi, skrbi in težave, krize in dvomi — zakaj z njimi v cerkev, zakaj v gostilno? Nisem panikar, ne bijem plat zvona: misticizem in hull-

ganstvo pri nas nista problema večine, a v tem primeru tudi ne gre za misticizem in religioznost v starem, tradicionalnem pomenu besede. Gre enostavno za to, da ima mlad človek svoje težave — nekdo jih sporoča »Ireni« v Mladino, drugi pa jih popiše na steno šentjakobske cerkve. Ponašam svoje vprašanje: »Ali se organizacija ZM in vsi ostali pristojni organi vedno in povsod dovolj trudijo, da odpravijo in rešujejo stvarne, človeške probleme mladih ljudi? Ali ni organizacija marsikje in za marsikoga le papirnata zadeva standardnih gesel, statinov, kadrov in organizacijskih sestankov, katerih namen je kvečjemu realizacija športnega srečanja, proslave, plesa in morda še kakšnega interesnega krožka?«

Sveti Tadej, ... da bi dostudirala medicino... Ze vnaprej hvala.

Koliko časa se bodo še pojavljali na stenah šentjakobske cerkve napisi, ki niso zamišljeni kot diverzantska akcija, niti kot blatenje cerkvenih zidov niti kot zabavne straniščne opazke, temveč kot drobne, a vendar resne osebne izpovedi. Prošnje, ki jim še nismo znali dovolj prisluhniti, se o njih resno pomeniti in s socialističnim odnosom ter stališči ustvarjati socialistični tip družbene zavesti ter odgovornosti.

O bog, o Jezus, o Marija, pomagaj mi pri redu, da ne bom pisala šolske naloge slabo.

Koliko časa bodo nekateri še hodili reševati svoje probleme na oltar šentjakobske cerkve? V njihovo lastno in družbeno dobro bi bilo koristno, če bi se ukrenilo vse potrebno, da takih v bližnji prihodnosti ne bo več nekaj sto, temveč le še nekaj deset.

Dušan Jovanović

„diskvalifikacijah“ in „nesporazumih“

V zadnji številki Tribune je Jože Pučnik doignil glas zopet poskuse »grobe politične diskvalifikacije«, v prejšnjih dveh pa sta Tomaž Salamun in Boris Paš izrazila mnenje, da gre pri zadevah okrog

Perspektiv za nesporazum. Ker imam pač pravico drugače misliti in ker gre za resne stvari, se oglasam; vendar tudi zato, ker bi sicer bralec Tribune, ki ne bere Perspektiv in pa tudi ni tako pravovern, da bi verjel na prvo besedo raznim funkcionarjem in forumom, lahko dobil vtis, da gre res za neke diskvalifikacije na podlagi podtikanja in za napakno interpretacijo nekaterih stališč.

Ker je vprašanje »nesporazum« okrog Perspektiv nekoliko širše in ker protestira Pučnik samo proti oceni svojega članka o kmetijstvu (čeprav v uvodu govori na splošno o »vseh metodah polemiziranja in ocenjevanja v tisku in na raznih zborovanjih v zadnjih tednih«), se bom v tem prispevku omejil na Pučnikov članek v zadnji Tribuni.

Prav na podlagi tega članka lahko namreč sem in tja zaslediš mnenje, da si je pač nekdo upal odkrito pokazati na slabosti našega kmetijstva in ga zato skušajo politično diskvalificirati ter s tem »že vnaprej zavreti odkrito in kritično razpravljanje o najbolj perečih vprašanjih našega povojnega kmetijstva«, kot piše sam Pučnik. Da to ni res, najbolje priča razprava na tribuni »Cas in sveit«, Jančarjev in Petkov članek v Perspektivah. Petkovi članki v Delu itd., razen kolikor seveda ne smatramo za tako »odkriti in kritično razpravljanje« samo tisto, ki je našemu »ideološko-razrednemu« izhodišču nasprotno. Zato bo npr. o vprašanjih rentabilnosti družbenih posestev, o pogojih dela in življenja zasebnega kmetovalca itd. najbrž treba še mnogo razpravljati, da pa to »ideološko-razredno« izhodišče ne pomeni podružabljanja mimo kmetov in vasi in da ne vsebuje predpostavke da se ne spleča razvija-

ti produktivnejše proizvodnje pri zasebnikih, kakor trdi Pučnik, pa bi po vseh teh člankih tudi že lahko bilo jasno.

Višek tendencioznosti pri razpravljanju in dokazovanju (tukaj konkretno trditve, da je bil namen teh »diskvalifikacij« v zadnjih tednih dušitev kritike), pa je v tem, da je Pučnik med osnove za svoj protest v Tribuni kar mimogrede vključil še problem reforme šolstva, problem kadrov in štipendiranja ter pomanjkljivosti v masovnih komunikativnih sredstvih in skušal ustvariti vtis, da se vsa-kogar, »ki pokaže ta naprotja direktno, zavzeto in nekoliko manj zatrto kot drugi, proglasi za reakcionarne, protisocialistične ali celo še kaj hujšega«. Da ne bo nesporazuma: žal se je tudi to letos nekajkrat zgodilo — predvsem v zvezi z delom ZŠ na ekonomski fakulteti (direktna proglasitev za »sovražno grupo« praznoprav samo enkrat, sicer pa nekaj apriorističnih odklonilnih stališč namesto vsebinske polemike in pojasnjevanja), a to so bile ocene, ki so bile že s strani družbenopolitičnih organizacij zavrnjene. Zato se v tem članku, ki je naperjen predvsem proti oceni družbenopolitičnih organizacij o nekkih drugih stališčih, tako nejasno navajanje ne more razumeti drugače kakor podtikanje oz. kot navajanje nepravilnih postopkov drugih z namenom, da ustvari vtis, da tudi v konkretno kritiziranem primeru ni bilo nič drugače — ne da bi ti bilo treba to posebej dokazovati.

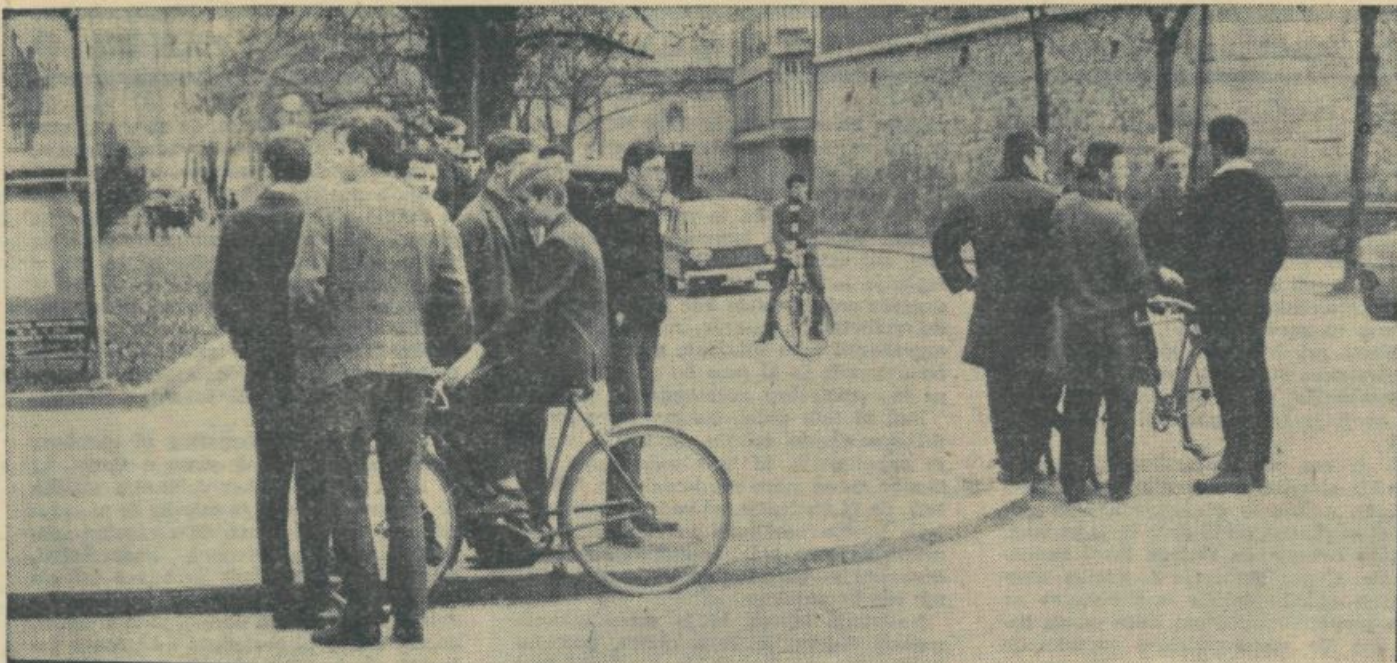
Tu pa je seveda bistvo zadeve. Pučniku namreč nihče ne očita reakcionarnih idej zaradi tega, ker je obravnaval probleme kmetijstva, pač pa zato, ker njegove ideje in predlogi, ki jih ob tem razvija, v resnici vodijo nazaj. Na ta očitek

pa v svojem protestu sploh ni odgovoril (čeprav je v Jančarjevem in Petkovem članku dovolj jasno obrazloženo), ampak je samo zatrjeval, da so mu podtaknili reakcionarnost, da jim ne bi bilo treba pojasnjevati vrste žalostnih dejstev in spodsrljavev naše kmetijske politike, in ponavljal, da je treba za socializacijo izbrati najbližje in najcenejšo pot, ker da naša ne zaradi konkretnih napak, ki bi jih bilo treba odpravljati, ampak zaradi svojega »ideološko-razrednega« izhodišča ni.

Ali pa je pot »strokovno usmerjenega, a docela prostovoljnega proizvodnega sodelovanja individualnih proizvajalcev med seboj, iz katerega bi razmeroma naglo zrasle vaške in srenjske skupnosti« (če pustimo ob strani iluzijo, da bi to sploh kdaj pripeljalo v podružbljenje kmetijstva), vsaj ekonomsko kaj bolj vzpodbudna in perspektivna? Tudi na to vprašanje dovolj jasno odgovarjata Jančar in Petek v Perspektivah in bi priporočal vsem, ki se za ta vprašanja zanimajo, da to preberejo — enako seveda tudi Pučnikov članek. Tako bodo lahko sami videli, da ne gre za nikakršne neutemeljene diskvalifikacije in podtikanja, ampak za porsem realno oceno bistva in pomena Pučnikovega članka.

Dodati je treba še to, da do te ocene v Tribuni ni prišlo kar samo od sebe, ampak kot reakcija na to, da je bil v Tribuni Pučnikov članek izrazito ugodno ocenjen. V ostalih primerih pa tudi ni šlo za neki poseben napad z namenom diskvalifikacije avtorja, ki kritično obravnava probleme kmetijstva, ampak je bil članek analiziran v sklopu celotne situacije okrog Perspektiv.

MATEVŽ KRIVIC

Pomenek. Foto: J. Novšak

S SEJE SVETA ZVZ V MARIBORU

ZA BOLJŠE STANOVANJSKE POGOJE

Sprejet statut združenja visokošolskih zavodov — Letošnji finančni plan — Spomenici o stanovanjskem vprašanju mariborskih študentov in predavateljev

Ob koncu minulega meseca se je zadnjič pred koncem mandatne dobe sestal pod predsedstvom Stojana Perhacca, dipl. inž., svet združenja visokošolskih zavodov v Mariboru. Najprej so razpravljali o statutu združenja in ga nato s številnimi pripombami tudi speljali.

Okrajna skupščina Maribor je letos zvišala dotacijo združenju na 106 milijonov dinarjev. Letos so prvič dobili dotacijo iz republiškega družbenega sklada za šolstvo (42 milijonov dinarjev); v tej vsoti je 9 milijonov namensko določenih za študentski zdravstveni sklad. Na seji so tudi sprejeli letošnji finančni plan v višini 177 milijonov dinarjev. Za prispevek k prehrani študentov je predvidenih 12 milijonov dinarjev, za študijsko knjižnico, ki deluje v okviru združenja podobno kot NUK pri ljubljanski univerzi, 5 milijonov dinarjev, za financiranje združenja 10 milijonov dinarjev, za športne prireditve in druge študentske akcije pa tri milijone dinarjev.

Svet združenja je tudi pripravil spomenici o vprašanju študentskih domov za študente mariborskih visokošolskih zavodov in o stanovanjskih razmerah na višjih šolah v Mariboru.

V spomenici o stanovanjskem vprašanju učiteljev in sodelavcev na mariborskih višjih šolah ugotavljajo, da je v letu 1960 znašal odnos med stalnimi in honorarnimi učitelji in sodelavci 1:4, leta 1961 1:2,8, leta 1963 1:2,6, letos pa že 1:1,9. V primerjavi z ljubljansko univerzo, kjer znaša 2:1, je to razmerje še vedno neugodno.

Mariborske višje šole je treba smatrati za šole v razvoju ne samo glede dokonč-

ne določitve njihove fiziognomije, tj. predmetnikov, učnih načrtov, profila diplomirancev, metod dela z rednimi in izrednimi študenti, ustvarjanja primerne materialne osnove za delo, temveč tudi z opisom reševanja vprašanja kadrov. Pri tem je treba upoštevati, da so te šole začele lahko reševati takorekoč iz nič, da so že v razmeroma kratkem času pokazale določene uspehe in opravičile svoj obstoj. Nadalje pravi v spomenici: »Pri reševanju vprašanja kadrov smo doslej naleteli na razumevanje vseh zainteresiranih činiteljev (delovnih organizacij, združenj, družbeno-političnih skupnosti). Z razumevanjem sklada SR Slovenije za šolstvo smo uspeli več ali manj ugodno rešiti vprašanje osebnih dohodkov. Z razumevanjem organov upravljanja v delovnih organizacijah iz področja gospodarstva, družbenih služb in organov družbeno-političnih skupnosti smo uspeli zbrati kvaliteten strokovnopedagoški kader. S pomočjo gospodarskih organizacij, zavodov in organov družbeno-političnih skupnosti smo uspeli doseči premike v odnosu med rednimi, stalnimi in honorarnimi učitelji, med drugim, da smo že od začetka dela šol začeli reševati stanovanjsko vprašanje osebja šol. Do sedaj smo ga reševali na dva načina:

1. da so delovne organizacije podprle razvoj višjih šol v Mariboru med drugim s tem, da so svojim strokovnjakom, ki so iz njihovih kolektivov prešli za stalno v šolske kolektive, kljub menjavi delovnega mesta in delovne organizacije dovolile, da določeno dobo še naprej uporabljajo stanovanja, ki so jim bila dodeljena od delovnih organizacij, v katerih so bili prej zaposleni in da tako določeno dobo bremenijo stanovanjski prostor teh delovnih organizacij.

2. da smo s krediti, ki so jih odobrili okrajna skupščina Maribor, občinski stanovanjski sklad Maribor-Center in republiški stanovanjski sklad že od začetka dela šol naprej začeli reševati vsaj delno tudi najbolj pereče stanovanjske probleme.

Razen prikaza stanovanjskih razmer učiteljev in sodelavcev na višjih šolah so v posebni spomenici opozorili tudi na stanovanjsko vprašanje študentov mariborskih visokošolskih zavodov. Glede na dosednji razvoj in na to, da se bodo v prihodnjih letih vpisovali po nataliteti močnejši letniki študentov, lahko pričakujemo, da bo v letu 1970 vpisanih na mariborskih visokošolskih zavodih vsaj 2.500 rednih študentov. Upoštevati moramo, da je le nekaj več kot polovica (56 odstotkov) študentov mariborskega okraja in še od teh jih določeno število nima stalnega bivališča v mestnih občinah. Računajo, da bo leta 1970 najmanj 1000 reflektantov za stanovanje v študentskih domovih v Mariboru.

Zakaj je vprašanje stanovanja za študente v Mariboru postalo tako pereče? Tako le pravijo v spomenici združenja mariborskih visokošolskih zavodov:

1. Ob ustanavljanju zavodov se je pred-

videvalo, da bo velika večina rednih študentov iz Maribora ali bližnjih občin, pri katerih se ne bo pojavljalo vprašanje stanovanja v študentskem domu. Za manjši del študentov bodo lahko našli prostor v srednješolskih internatih v Mariboru. Zato je bilo v prvih letih obstoja šol zanemarljivo vprašanje graditve študentskih domov. Praksa je pokazala, da je iz leta v leto večje število reflektantov za stanovanje v študentskih domovih. Prav tako se večja tudi število srednješolcev, katerim so namenjeni srednješolski internati. Razen tega je stanje v srednješolskih internatih težko vskladiti tako, da bi ustrezal srednješolcem in študentom. Za te internate je tudi značilno, da so prostori neprimerni in neprimerno opremljeni. Zato je umestno, da se študentje iz srednješolskih internatov čimprej preselijo v lastne domove.

2) V prihodnjih letih se lahko pričakuje, da bo v Maribor prišlo iz drugih krajev še večje število rednih študentov, ki bodo potrebovali prostor v študentskem domu. Po sedanjih razgovorih šolskih vodstev z nekaterimi delovnimi organizacijami bo že v letu 1964 začela »Iskra« Kranj načrtno šolati višji specializirani elektrotehniški kader na mariborski višji tehniški šoli, železniško transportna podjetja iz vse SRS pa so že začela načrtno šolati svoje kadre na višji ekonomsko-komercialni šoli, kot je to do sedaj že bil primer z bančnimi zavodi, zunanjetrgovinskimi podjetji itd.

Vprašanje študentskega doma so uspeli premakniti z mrtve točke šele lani, ko so sklenili pogodbo za gradnjo prvega študentskega doma v Mariboru v Tyrševi ulici. Ta dom bo imel zmogljivost 180 ležišč v 90 sobah in bo zgrajen do letošnje jeseni. Da bi pa lahko krili vsaj polovico potreb, bi bilo nujno ne samo dokončati prvi študentski dom, temveč bi bilo treba že letos začeti z gradnjo in ob koncu leta 1965 dokončati drugi dom z 250 ležišči, tretji dom z 200 ležišči pa bi bilo treba dograditi do konca leta 1966.

BRANKO MAKSIMOVIČ

Študentje, študentke — POZOR!

Vabimo vas, da sodelujete v prometni študiji mesta Ljubljane. Za štetje prometa v meji študijskega območja (tkzv. kordon) in štetje prometa na pomembnih mestnih križiščih potrebujemo okrog 55 študentov, predvidoma v zadnjih dneh maja in prvih dneh junija 1964.

Na dan štetja — 28. maja bi bila ekipa angažirana ves dan, v naslednjih dnevih pa po nekaj ur dnevno, po dogovoru ali po dogovorjenem urniku.

Del ekipe bi kasneje šifriral števne podatke in jih pripravil za obdelavo.

Plača: predvidena je zvišana običajna odškodnina za delovno uro (od 350 — 400 dinarjev), predvsem iz razloga, da bi štetje zanesljivo dalo zadovoljiv rezultat.

Prijavite svoje sodelovanje na študentskem servisu — Poljanska cesta 6/II. nadstr. do 17.5.1964 od 12.—14. ure razen sobote, kjer dobite tudi nadaljnja in podrobna navodila.

OBISK
MARIBORSKIH
ŠTUDENTOV
V PRIŠTINI

TESNO SODELOVANJE

Ob koncu preteklega meseca se je vrnila v Maribor s trodnevnega bivanja v Prištini 43-članska skupina mariborskih študentov, ki so jo sestavljali športniki in predstavniki odbora Zveze študentov mariborskih višjih šol.

Priština je tako kot Maribor mlad študentski center, zato pri reševanju raznih problemov iz študentskega življenja še nimajo izkušenj. Geografska oddaljenost jih ni ovirala pri vzpostavitvi najtesnejših stikov prav z mariborskimi študenti, ki se borijo s podobnimi problemi. To sodelovanje je že tradicionalno, saj je bila v Mariboru na razgovorih prva delegacija prištinskih študentov že v jeseni 1962. leta, preteklo leto pa je bila v Prištini 12-članska delegacija mariborskih študentov. Lani v novembru je v Unionski dvorani gostovalo tudi folklorno umetniško društvo »Ramiz Sadiku«, ki ga večinoma sestavljajo prištinski študentje.

Program bivanja letošnje delegacije mariborskih študentov v Prištini je obsegal razgovor s pokrajinskim odborom Zveze študentov Kosmeta, razgovor s pokrajinskim in občinskim komitejem Zveze mladine Kosmeta, sprejem pri predsedniku občinske skupščine Priština in prijateljska športna srečanja v nogometu, košarki, streljanju in šahu. V Prištini so si mariborski študentje ogledali tudi termoelektrarno Obilič, zgodovinsko znamenitost — samostan Gračanica in spomenik kosovskim junakom.

Naj povemo nekaj o življenju in delu blizu 4.500 rednih in izrednih študentov v Prištini: Delo študentskih samoupravnih organov se v glavnem ne razlikuje od dela mariborskih. Probleme rešujejo na sestankih posameznih komisij, svetov letnikov in na zborih študentov, ki so običajno v začetku šolskega leta. Statute so sprejeli že lani, o katerih pa študentje niso razpravljali. Kriterij obiskovanja predavanj je pri njih mnogo strožji, ker ne moreš na izpit, če si na predavanjih izostal več kot trikrat. Seveda vodi strogo evidenco o obisku študentov na predavanjih. Precejšne težave imajo s predavatelji, ki so večinoma redni predavatelji na beograjskih in skopskih univerzah. Nezadovoljni so s povezavo predavanj s prakso, ki do sedaj še ni rodila zaželenih uspehov.

Do letošnjega leta gospodarske organizacije v Kosmetu niso čutile potrebe po kadru z visoko in višješolsko izobrazbo, čeprav jim tega na vseh področjih primanjkuje. To sklepamo po tem, da je bilo število štipendij, ki so bile razpisane v prejšnjih letih, zelo nizke. V letošnjem letu se je stanje nekoliko izboljšalo. Gospodarske organizacije so spoznale, da je njihov obstoj in razvoj v prihodnje odvisen od strokovnega kadra. Višina štipendij se giblje od dvanajst do petnajst tisoč dinarjev.

Drugi najvažnejši vir dohodkov prištinskih študentov je honorarna zaposlitev. Vsa dela, ki jih opravljajo, so v zvezi s področjem njihovega študija in ni primera, da bi študent delal kot nekvalificiran delavec. Sluša telji višje pedagoške šole npr. poučujejo na posameznih osemletkah, ker v Kosmetu primanjkuje pedagoškega kadra, saj v šolah poučujejo v treh nacionalnih jezikih: srbohrvatskem, turškem in šiptarskem.

V nekoliko boljšem položaju kot mariborski študentje so glede stanovanja. V preteklem letu so namreč dobili od JLA sedem lepih domov, kjer plačujejo na mesec 2.100 din, v letošnjem letu pa bodo dogradili še en nov dom s 1.200 mesti. V izgradnji je tudi paviljon s 400 mesti. Tudi prehrana je sorazmerno poceni in sicer v študentski restavraciji (7.000 dinarjev mesečno).

Marija Verdonik

RAZPIS

za honorarno delovno mesto knjigovodje

Študentski servis razpisuje honorarno delovno mesto knjigovodje servisa. Kandidati morajo izpolniti sledeče pogoje:

1. reden študent
2. končana srednja ekohomska šola
3. vsaj eno leto prakse v knjigovodstvu

Kandidati morajo k prošnjam priložiti še frekvencijsko potrdilo in potrdilo podjetja ali ustanove, kjer je bil kandidat zaposlen.

Honorar je določen po pravilniku servisa. Prošnjo in ostale dokumente je potrebno predložiti najkasneje 14 dni po objavi v Tribuni študentskemu servisu, Ljubljana, Poljanska 6.

Pred izpiti

POLITIČNE VEDE — NOVO ZNANSTVENO PODROČJE

Ceprav politične znanosti v svetu niso tako mlade in že dolgo predstavljajo samostojno znanstveno področje, smo v Jugoslaviji šele pred štirimi leti dobili prvo visoko šolo za politične vede v Beogradu. Leta dni kasneje pa je bila ustanovljena visoka šola za politične vede v Ljubljani, ki deluje kot učni in znanstveni zavod na področju političnih ved v okviru visokošolskega sistema naše republike.

Političnim vedam je bilo z ustanovitvijo šole dano mesto, ki jim v sistemu socialistične demokracije nujno pripada. Če naš ustavni sistem definitivno odklanja politični profesionalizem, to ne pomeni, da s tem zanika obstoj in nujnost kvalificiranega političnega dela. Kreiranje in izvajanje politike dobiva v našem sistemu nove kvalitete in nujno zahteva viso-

ko izobražene strokovnjake, ki bodo na vseh področjih sposobni znanstveno in strokovno analizirati politične odnose in pristopati k reševanju političnih problemov.

Visoka šola za politične vede si torej nikoli ni postavljala naloge vzgajati politične voditelje in funkcionarje, temveč želi izoblikovati diplomanta politikologa, ki bo imel marksistično, teoretično filozofsko in metodološko podlago za študij družbenih in še posebej političnih fenomenov. Poznati mora znanstvena področja, ki proučujejo družbene pojave (sociologijo, politično ekonomijo, teorijo države in prava itd.), da bi lahko analiziral politična gibanja, znanstveno in konkretno naj pozna osnovne in aktualne politične probleme v sodobnem

svetu, še posebej pa probleme graditve socializma doma in v drugih deželah.

Temeljna ideja pri ustanovitvi visoke šole za politične vede je bila, naj bi postala pedagoški in znanstveni center za proučevanje političnih ved v Sloveniji.

Na visoki šoli se delo odvija v naslednjih katedrah: za politične znanosti, za mednarodne odnose in za novinarstvo. Režim študija je podoben režimu na ostalih fakultetah in visokih šolah.

Študij na visoki šoli je organiziran na treh stopnjah. Na II. stopnji študenti lahko izbirajo med splošno in novinarsko smerjo. Po končani I. stopnji dobi študent naziv politikologa, po opravljeni diplomski pa naziv diplomiranega politikologa. Diplomanti imajo možnost zaposlitve na vseh področjih političnih služb, javni upravi, družbeno-političnih organizacijah, delovnih organizacijah, novinarstvu in informativnih službah, zunanji zadevah itd.

Visoka šola za politične vede je popolnoma odprta in na njej lahko študira vsak državljani SFRJ, ki izpolnjuje pogoje za študij na visokošolskem zavodu. Statut šole določa, da mora kandidat, ki se želi vpisati, imeti srednješolsko izobrazbo.

SODELOVANJE Z ZAMEJSKO MLADINO V TRSTU

Kot smo že poročali, so ljubljanski učiteljski obiskali slovenske srednješolce v Trstu. Obisk pomeni nadaljevanje prijateljskih stikov z zamejsko mladino. Tokrat smo jim ljubljanski učiteljski pripravili troje predavanj oziroma razgovorov. Govorili smo o vlogi mladine v naši družbi, sodelovanju v samoupravnih organih in o zbiorih volivcev po občinah. Gozard Mišić, član OK ZMS Ljubljana-Cen-

tér, je govoril o samoupravljanju v naših šolah. Pojasnil je delovanje šolskih in razrednih skupnosti. Tržaške tovariše so zanimali tudi klubi mladih, ki se pri nas ustanovljajo. Zelo jih je zanimalo naše javno ocenjevanje v šoli ter odnosi med profesorji in dijaki. Pojasnili smo jim, da gledamo pri nas na mladinski ples kot na vzgojno sredstvo, seveda, če je dobro pripravljen.

V Italiji je prav sedaj volivna propaganda raznih strank. Tudi mi smo se želeli udeležiti zborovanja, ki pa naj bi bilo čim manj strankarsko. Komunistična partija Italije je pripravila predavanje o Španiji. Predavatelj je orisal državljansko vojno in njen nadaljnji pomen za razvoj antifasizma. Predavanju je sledil film Umreti v Madridu. Prikazal je bedo španskega ljudstva in gospodarsko krizo, ki so jo izrabili falangisti.

Med našim obiskom v Trstu smo se pogovarjali tudi s predstavniki Mladinske iniciative, ki je nadstrankarska organizacija in združuje mladino različnih političnih prepričanj. Njen cilj je: mlade čim bolj aktivirati in doseči enotnost člani so predvsem študentje.

Seznanihi so nas tudi s problemom slovenske manjšine, ki živi predvsem na področju Trsta, Gorice in Beneške Slovenije. Vseh Slovencev v Italiji je 120.000. Napredni Slovenci upravljajo občine: Dolina, Repentabor, Zgonik in Nabrežina. Na Goriškem pa imajo Slovenci v občinah le svoje svetovalce. Po pravicah, ki jih ima slovenska manjšina, jih lahko razdelimo na tri dele: tržaške Slovence, ki jih poleg 3. in 6. člena državne ustave štiti tudi londonska pogodba iz leta 1954. V Gorici imajo Slovenci manj pravic, medtem ko jih Beneški Slovenci sploh nimajo. Šolski zakoni dovoljujejo slovenske šole samo za Slovence, ki so italijanski državljani. Na Goriškem oblasti niti ne dovoljujejo slovenskih imen. Tudi dvojezičnost napisov ni popolna. Mnoga slovenska naselja doživljajo raznarodovanje, ker tja priseljujejo Italijane. Toda položaj Slovencev se polagomaboljša, v političnem, kulturnem in športnem življenju zavzemajo čedalje vidnejše mesto. Povedali so nam, da nekateri Jugoslovani, namesto da bi govorili pri sorodnikih in prijateljih v Trstu slovensko, govorijo raje polomljeno italijansko. Tudi mnoga naša podjetja pošiljajo v Italijo dopise v italijanski, čeprav jih niso dobili v slovensčini. V turističnih krajih, kjer živijo Slovenci, bi želeli šolskih izletov iz Slovenije, da bi dijaki prinesli domačo govorico med slovensčino, ki propada in je že polna narečnih romanizmov. Želijo tudi, da bi dijaki pri njih večkrat prisostvovali raznim manifestacijam.

ZDRUŽITEV GLASBENIH ŠOL V OBČINI LJUBLJANA-CENTER

Pred dnevi so v Ljubljani slovesno otvorili zavod za glasbeno in baletno izobraževanje. Lani aprila je občinska skupščina Ljubljana-Center dokončno sprejela načrt za združitev glasbenih šol Center, srednje glasbene šole in srednje baletne šole. Zdaj se je zavodu priključil še odsek za izrazni ples centra za estetsko vzgojo mladine in glasbena šola Svobode-Center. Do združitve je prišlo zlasti zaradi slabih pogojev, v kakršnih so delale nekatere šole, zaradi boljše povezave in načrtnejšega dela. Bivša srednja glasbena šola — v njenih prostorih je sedaj zavod — je delala dolga leta v izredno slabih pogojih. Stavba je bila popolnoma neustrezna, prostori pretesni in nezadostno opremljeni. Stisko so reševali s poučevanjem v Wolfovi ulici, v nekaj zaslimih prostorih, nekateri profesorji pa so poučevali celo na domovih itd. Ko se je pred nekaj leti v stavbo vselila še srednja baletna šola, je postala adaptacija nujna. Začeli so popravljati poslopje, vendar so bila sredstva premajhna. Ko je končno prodrla zamisel o združitvi vseh navedenih šol, so dela pospešeno nadaljevali in tako so se za novo leto 1964 lahko preselili v prenovljeno stavbo (medtem so dobro leto gostovali po najrazličnejših šolah, da se je pouk vsaj zadovoljivo nadaljeval).

Po zaključnih delih so konec aprila končno uradno odprli novo šolo, z uradnim nazivom ZGBI. Za adaptacijo so porabili 155 milijonov. Stavbi so morali najprej utrditi temelje, potem pa so nad-

zidali eno nadstropje in dvoriščne prostore povezali v celoto s pritličjem. Pri tej visoki vsoti se človek lahko vpraša, ali ne bi kazalo zgraditi novo poslopje.

Zavod za glasbeno in baletno izobraževanje do sedaj s svojim delom posegal na vsa področja glasbenega šolstva in tako pripravljaj kadre, ki bodo s sodobnimi metodami vzgajali našo glasbeno publiko. Važno vlogo ima pri tem nedvomno teoretiško-pedagoški oddelek, na katerem poučujejo naši najboljši strokovnjaki. Brez dvoma bi bilo prav, ko bi ta oddelek dobil rang višje stopnje in bi tako nadomestil oddelek za glasbeno vzgojo na višji pedagoški šoli. Ta oddelek je namreč tako nekvaliteten, da absolventi bivše srednje glasbene šole tam niso slišali nič novega, da ne govorimo o pouku instrumentov, ki se jih tam uče štiri leta, diplomant srednje glasbene šole pa je imel za seboj že deset let učenja! Ko bodo ustanovljali novo pedagoško akademijo, naj pristojni premislijo...

Zavod šteje sedaj 1030 dijakov, ki obiskujejo razen teoretiško-pedagoškega še oddelke za godala, klavir in harfo, pihtala, tolkala, solo petje, oddelek za narodne instrumente, pa baletno šolo in šolo za izrazni ples. Posebnost je eksperimentalna pouk, ki so ga uvedli na treh osemletkah v občini. Z njim že dosegajo lepe uspehe. Morda se nam v prihodnje obeta več koncertne publike...

IGY

Štipendiranje že v srednjih šolah?

Zadnja leta opažamo, da se socialna sestava študentov vse bolj nagiba na škodo delavskih in kmečkih otrok v korist študentov iz vrst uslužbencev in intelektualcev. Za ta pojav lahko rečemo, da je do določene stopnje odraz ne samo stanja v celotnem našem šolstvu, ampak tudi naše nenačrtne kadrovske politike.

V sedanjí situaciji je porazno stanje, v katerem so naše družbene službe in šolstvo, še posebej razumljivo. V preteklih letih smo vse preveč investirali v izgradnjo objektov, ki so bazičnega pomena za naše gospodarstvo in precej tudi v družbeni standard; pozabili pa smo, da tudi izobrazba sodi k standardu, pozabili smo na investicije v nove strokovne kadre, brez katerih se še dolgo ne bomo enakovredno vključili v svetovno delitev dela.

Sedanjí sistem delitve narodnega dohodka je za celotno naše šolstvo izredno neugoden. Procent dohodka, ki naj bi se nalagal v nove kadre, je izredno majhen z ozirom na potrebe družbe, še bolj porazna pa je ta številka v primerjavi z ostalimi bolj razvitimi državami. Poudarjamo sicer, da se pri nas šola v primerjavi s svetovnim povprečjem zelo veliko številu mladih ljudi, toda kot že omenjeno, ta številka je varljiva, če pogledamo socialni sestav študentov. Možnost izobraževanja je v večjih centrih res velika, izven mest pa ostaja veliko število otrok le z osnovno, včasih niti ne popolno osemletno izobrazbo. Pa vendar ne moremo reči, da so ti otroci manj nadarjeni kot njihovi tovariši, ki jim je šolanje zaradi ugodnosti, da so šole v mestu, omogočeno. Po mojem mnenju ta diskriminacija, če jo tako imenujem, na žalost prav kmečkih in delavskih otrok ne izvira samo iz tega, da je v centrih večja možnost izobraževanja, saj opažamo, da je tudi tu procent študentov iz družin z najmanjšimi dohodki relativno najnižji. Zato lahko sklepamo, da je v današnjih pogojih standard postal ovira študiju, kar pa v naših pogojih ne bi smelo postati vsakodnevna praksa.

Ce pogledamo, koliko dijakov danes prejema štipendije, ne moremo mimo ogromne razlike, ki vlada v tem pogledu med srednjimi strokovnimi šolami in gimnazijami. Zadnja leta podjetja in ustanove štipendirajo že kar precej dijakov na tehniških šolah, še vedno pa velja mentaliteta, naj dijaka v gimnaziji vzdržujejo starši. To je sicer razumljivo, ker štipendiranja gimnazijca ne morejo finansirati podjetja, ki nimajo jamstev, da bo podjetju v neposredno korist.

Na nedavnem predavanju tov. Vide Tomšičeve v Studentskem naselju so poudarili, da bi bilo treba ustanoviti v ta namen centralne štipendijske sklade po komunah. Iz njih naj bi se črpala sredstva za štipendiranje dijakov na takih šolah, kjer neposredni proizvajalci nimajo interesa dajati štipendij. Pomoč naj bi dobili prav dijaki iz delavskih družin v krajih, kjer srednjih šol ni in morajo starši, če hočejo otroka šolati, plačevati visoko oskrbovalnino v internatih.

Mislím, da smo v preteklosti na tem področju zatajili, oziroma storili premalo in je tarnanje, da veliko nadarjenih otrok ne more v šole, licemersko. Sami smo krivi, ker do sedaj nismo napravili še nič. Če poudarjamo, da kadre rabimo, je investicija vanje stvar celotne družbe. Izboljšanje današnjega stanja pa bo možno le, če se bo spremenil celoten sistem delitve narodnega dohodka, kjer bo tudi šolstvo udeleženo s tistim delom sredstev, ki mu gre po njegovi družbeni vlogi. Ko bo občinska skupnost sama razpolagala s sadovi svojega dela, bo nujno, da se položaj šolstva najprej sanira, sicer se utegne zgoditi, da si bomo kasneje očitati, da smo predolgo čakali.

I. Marenk

TOKRAT SMO VAM, SREDNJE SOLCI, NAMENILI CELO STRAN. ZELIMO PA, DA VI SAMI VEC SODELUJETE Z NOVICAMI IZ VASIH ŠOL IN KOLEKTIVOV. CE BO V PRIHODNJE VASE SODELOVANJE VEČJE, OBLJUBLJAMO, DA BO NASLEDNJE LETO VASA STRAN STALNO IZHAJALA V POVEČANEM OBSEGU.

POL URE PO PREDSTAVI

Mile Korun:

KRALJ LEAR

Zgornji naslov nikakor ni naključen, čeprav je nepopoln. Poleg poglobitve avtorja nove sodobne transkripcije do brega starega Williama Shakespeara, režiserja M. Koruna, bi bilo pač treba kar precej povedati še imena njegovih neposrednih realizatorjev: igralcev, scenografa, kostumografa, glasbo itn. Vendar naj ostane samo pri režiserju, osrednjemu pobudniku te svojevrstne vizije moderne sveta, zamišljene in osmišljene skozi imeniten, ali kakor pravijo, »večena«, nadzgodovinski medij velike in tragične Learove usode, ki — kljub temu, da substančno korenini prav v sredi renesanse ni zato prav nič manj naša. Prav to pa je zasluga režije, se pravi celotne predstave, ki pomeni v letošnji sezoni brez dvoma vrh ustvarjalskega naprezanja ljubljanske Drame. To pa je tudi že kritična sodba, ki jo je treba zdaj »samom« še argumentirati.

Temeljna značilnost in kvaliteta pričujoče predstave je brez dvoma v izrazitih sodobnih akcentih, s katerimi se je slovit elizabetinec s svojim najresničnejšim bistvom krepko integriral v pričujočo sodobnost. Poudariti pa velja, da nikakor ne na škodo svoje avtentičnosti. Analogije med Learom, to fantastično vizijo človeškega razpada in brezupa, in Beckettovimi nihilisti iz »Godota«, ki sta jih v zadnjem času mnogo analizirala poljski shakespeareolog Jan Kott in angleški režiser Peter Brook, so v Korunovi predstavi dobile zelo adekvatno in dovolj dimenzionirano ter smotno odrsko reinkarnacijo. Kolikor se da razbrati iz fotografij in poročil, celo doslednejšo kot znana Brookova predstava. S te strani se nam ljubljanski Kralj Lear nič več ne predstavlja kot romantična tragedija starčevske ničurnosti in morda še navnosti zraven, monumentalna in patetična po svoji vnanji podobi, tudi na moč pisana, če ne že kar spektakularna, ampak kot suha in trda tragedija zatiranja in propadanja najbolj človeškega v sodobnih, humanizma navezanih, tistega, ki določa dimenzije medčloveških komunikacij, etike in svobode. Lear je moderni človek, prekrit z rahlo patino kraljevske tradicije, ki je postal žrtev svojega navnega zaupanja in ki se — ko ni nič več kralj, torej brez tradicije, brez mitov svoje prejšnje zgodovine — znenada znajde v popolnoma praznem življenjskem prostoru. Njegova prejšnja aktiviteta je prišla na boben, z ničemer je ne more zamenjati. Sam je popolnoma razvezan od slehernih norm, ampak strahovito zaslužjen v vsej tej nenadni svobodi. Razpad tradicije v njem se poveže z razpadanjem njegove moči, njegove individualnosti in tudi »volje do moči«, do bivanja in dobiva prave dantejske dimenzije. Ta nihilistična, obupana svoboda, ko se znajde na znani pusti planjavi — brezmočen kralj ravno tako razvezan od slehernih norm, ampak strahovito zaslužjen v vsej tej nenadni svobodi. Razpad tradicije v njem se poveže z razpadanjem njegove moči, njegove individualnosti in tudi »volje do moči«, do bivanja in dobiva prave dantejske dimenzije. Ta nihilistična, obupana svoboda, ko se znajde na znani pusti planjavi — brezmočen kralj ravno tako razvezan od slehernih norm, ampak strahovito zaslužjen v vsej tej nenadni svobodi.

Posledica take preakcentuacije, ki kljub vsemu združuje v sebi mnogo renesančnega (še samo zgubljanje človekove individualne moči), je izredno deromantizirana, trda, brutalna in suha predstava, ki čustveno in senzualno podoživljanje gledalcev zamenjuje z racionalno mislijo in revolto in ga prisili v osveščeno, angažirano spremljanje predstave. Prizorišče se je znebil vsega bizarnega vnajnega dogajanja (spomniti se je treba samo izpeljave znane vrazbijaske scene) pa tudi vseh arhitektonskih determinant konvencionalnega Globe gledališča in je ostalo popolnoma prazno: pod neskončnim, zamreženim horizontom napolnjeneta prazna odrsko ploščad edinole simbolna rekvizita: prestol in klada, simbola dveh strajnost, ki ju utegne doseči človek. (Scena je delo Svete Jovanovića.) Igralci se lahko opirajo samo sami nase, gradijo samo iz medsebojnih odnosov, trdo in izpovedno, miselno in angažirano, brez vnajšnjih teatraličnih pripomočkov. (Tu je treba omeniti dramaturško izredno doganano razdelitev drame na tri dejanja, ki, stoji igralskim kontinuitetam brez dvoma tudi zelo uspešno v službi.) Scenska

glasba (Darijana Božiča) je prav tako osvobodjena vsega vnajnega patosa, postala je funkcionalna in samostojna odrska sila, nedvoumna in sugestivna. Kostumi (Mije Jarčeve) so tudi dovolj uspešno podpirali trdoto osnovnega režijskega koncepta (povečini iz usnja in z barvno monotonijo, ki je pozornost gledalca odvracala od samopasne barvite vnajnosti naznoter v samo idejo) in neizprosno miselno doslednost igre. Govorjenje verza se ni izločilo v poudarjeno ritmično artikulacijo, ampak je s poudarjanjem konverzijskih elementov prešlo v normalen in potenciran razgovor, brez patosa in brez vsake možnosti za bluf s katerokoli prazno formalnostjo.

Kar zadeva posamezne igralske prispevke, velja povedati, da so tako vsebinsko kot stilno izredno izenačeni in da pomeni predstava tudi po svoji homogeni, ansambelski igri enega največjih letošnjih dosežkov. Gledališče je v tej predstavi postalo tisti pravi organizem, ki funkcionira kot organska celota, kot koncept: ubrano in enakovredno, kljub temu, da je Lear ena najbolj solističnih Shakespeareovih iger. Tu je treba zlasti omeniti kralja Leara samega, Staneta Severja, ki pomeni presenečenje tako kar se vsebinske, izpovedne novine tega igralca tiče, kot tudi po izrazito novem načinu igranja. Severjev Lear je sicer še vedno karakterno izredno profilirana figura (kot smo jih bili pri Severju tudi doslej navajeni), preseneča pa predvsem po idejni funkcionalnosti svojih miselnih odnosov. Sever je z Learom pokazal, da zmora zraven izrazito intuitivnega in senzualnega odnosa do svojih likov stvarjati še prav tako izrazite, intelektualne poteze in to miselno nenavadno dosledno. Prav ta komponenta pomeni v Severjevem Learu nekaj nenavadno novega in je poleg iskrene individualne izpovedi — prevedene v Learov jezik — tisto, kar najbolj prese- neča. Med ostalimi je bil najlepše prese- nečenje še sarkastičen in pogumen Norec Poldi Bibič, grof Kent B. Kralja, Gloster Janeza Albrehta, Edmund Jurija Součka, Regan Slavke Glavinove, Goneril Duše Počkajev, Oswald Toneta Slodnjaka, medtem ko se mi zdi Edgar Rudija Kosmača prekrčevit in premalo zlit v enovito celoto, na nekaterih mestih pa tudi premalo razumljiv. Povedati pa je treba, da posamezne neizdelane detajle celoten kompleks predstave preide in prekrije.

ANDREJ INKRET

Shakespeareov »Kralj Lear« v ljubljanski Drami: Stane Sever (Lear), Polde Bibič (Norec), Danilo Benedičič (Vitez) in Vinko Hrastelj (Dvorjan)

GLOSA

O EKONOMIKI V ZALOŽNIŠTVU

Pogosto slišimo in beremo o velikih denarjih, ki jih ali popolnoma vržemo stran, kot se to čisto dogaja v naši arhitekturi (npr. pri adaptaciji restavracije Emona v Ljubljani, pri rušenjih na Titovem trgu v Kopru in drugod), ali pa se, pogosto nekontrolirano, stekajo v različne prestižne namene. To zlasti prihaja do izraza v našem nogometu, ki se je v večini primerov skomercializiral do tolikšne mere, da tu le še s težavo lahko govorimo o zdravem amaterizmu, saj se igralce kupuje, podkupuje, nagraduje itd., vse z namenom, da se ustvari reprezentativen nogomet, ob katerem si bodo dali duška tudi njegovi pristaši in morda v fizičnem spopadu (primerjaj nogometno tekmo Olimpija: Maribor) z nasprotniki poskrbeli tudi za lastno rekreacijo. Z denarjem je seveda povezana tudi mitizacija te športne zvrsti, kot tudi pojav zvezdnitva nasploh.

Po drugi strani pa pogledimo, do kakšnih absurdov prihaja očitno prav zaradi pomanjkanja sredstev in včasih že kar pretirane ekonomizacije na področju kulture. Primer: pred časom je Cankarjeva založba nekaterim redakcijam časopisov in revij poslala dopis z naslednjo vsebino:

»Cankarjeva založba je doslej pošiljala nekaterim našim časnikom in časopisom knjige v oceno, a so bile objavljene le redke ocene. Zato se je založba odločila, da bo spreminila način pošiljanja knjig v oceno. Knjige za oceno bodo lahko dobivali naši listi oz. ocenjevalci knjige, če se bodo leti obvezali, da bodo poskrbeli za objavo ocen v listu, pri katerem sodelujejo. Ker pa se založba zaveda, da ne more vsak list zaradi svoje specifičnosti pisati o vseh knjigah, ki jih izdaja Cankarjeva založba, vam pošiljamo seznam knjig, ki bodo letos izšle pri nas. Prosim, da seznam dobro pregledate, označite knjige, ki bi prišle za Vaš list v poštev za oceno, in nam seznam, opremljen z Vašim žigom in podpisom, vrnete. Založba vam bo za znakovano knjigo ob izidu takoj poslala v oceno.

V upanju, da boste razumeli naš korak, ki sta ga narekovala skrb za večjo popularizacijo slovenske knjige in

hkrati preudarna gospodarnost, se priporočamo za nadaljnje sodelovanje in Vas tovariško pozdravljamo.

Po poslanem dopisu je vsem uredništvom, ki so ga prejela, Cankarjeva založba prenehala pošiljati svoje izdaje. Navedeni dopis torej od uredništev posameznih časnikov in časopisov želi, da se že na podlagi naslovov knjig in imen njihovih avtorjev, ki jih založba namerava izdati, vnaprej določijo in se s tem tudi obvežejo, da bodo izbrane knjige recenzirali. Vsekakor je tako izsiljevanje založbe malce nenavadno v naši založniški praksi in nikakor ne vpliva stimulativno na čim tesnejše sodelovanje posameznih uredništev z njo.

Kljub temu pa je ustreznejše in razumljivejše od stališča vodilnega predstavnika druge ljubljanske založbe, ki je zastopnika neke slovenske knjževne revije, ko se je le-ta z njim prišel pogajati, naj bi jim pošiljali knjige v recenzijo, na hitro odpravil z utemeljitvijo, češ da imajo kritik že več kot dovolj in so jim torej take usluge, kakršne jim jih nudi zastopnik revije, docela odveč. Nedvomno je taka zavrnitev simptomatična za dejavnost te založbe. Nasprotno pa Cankarjeva založba s svojim dopisom zahaja v drugo skrajnost. Pozablja namreč, da nobeno uredništvo ni prisiljevalna ustanova, ki bi svoje recenzente sili k temu, da bi ocenjevali knjige, za katerih oceno bi se uredništvo eventualno vnaprej odločilo, pisci recenzij pa bi se jih otapali. Razen tega: ali naj uredništvo s svojo obvezo tudi jamči, da bo objavljena vsaka kritika ali ocena, četudi se mu iz takih ali drugačnih razlogov ne zdi vredna objave? Pomembno in upoštevano vredno je tudi dejstvo, s katerim se sleherni uredništvo pogosto srečuje, da namreč posamezni ocenjevalci svojih recenzentskih obvez ne izpolnjujejo. Vse to je docela odvisno od dobre volje in osebne pripravljenosti posameznih sodelavcev, ki pa jih zlasti dobrih, prav v kritiki, pogosto krat zelo primanjkuje. Poudariti je tudi treba, da večina časopisov in revij na svojih straneh najavlja vsako knjigo, ki jo preme v oceno. Takšna objava, ki opozarja bralce na novo izdane knjige, je neke vrste oglaš. Naj se tu poslužim kratke računske operacije, saj

so te pri našem vsesplošnem računarstvu, kakršnega se poslužuje tudi omenjena založba, najbolj v čisti. Sleher- ni oglaš čez celo stran v reviji stane 200 tisoč dinarjev. Posamezna najava knjige pa zavzema dvajsetinko cele strani, kar znese povprečno 10.000 din na vsako najavo knjige in je torej materialna vrednost knjige z njo več kot povrnjena.

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, po kakšnih kriterijih se je Cankarjeva založba odločila za to, da je nekatera uredništva (Naši razgledi in literarna redakcija RTV) izvela iz te svoje varčevalne akcije, medtem ko pa zajema, kot kaže, večino književnih revij (všete so tudi tiste revije, ki iz takšnih ali drugačnih razlogov od te založbe tudi doslej niso prejemale recenzentskih izvodov), čeprav te revije zaradi svojih konstitutivnih lastnosti, edine omogočajo tehtnejšo kritično analizo posameznih del in publikacij. Videti je, kot da se Cankarjeva založba ne zaveda daljnosežnosti tega svojega postopka, zakaj na lepem se lahko zgodi, da niti ena od revij ne bo ocenjevala knjig, ki jih bo izdala ta založba. Pri vsem tem pa nikakor ni prav razumljivo, kako si Cankarjeva založba zamišlja svojo skrb za večjo popularizacijo slovenske knjige, o kateri govori v objavljenem dopisu.

Postopek Cankarjeve založbe je še toliko nerazumljivejši, ker večina revij in časopisov ocenjuje predvsem knjige domačih avtorjev, v čemer se vsekakor kaže njihova pomanjkljivost, ki pa v tem trenutku ni bistvena. Vajneje je verjetno to, da večina doma- čih avtorjev nikakor ne bo zadovoljna v kritični publicistiki pri nas, saj bo z učinkom, ki ga bo ta postopek imel do uredništva recenzirala samo dejavnost tistih založb, ki bodo knjige pošiljale v oceno; pri tem pa je treba vedeti tudi to, da bodo uredništva sama izbirala recenzente zanje.

Nedvomno bi bila ustreznejša pobuda za poživitev kritične dejavnosti pri nas, ki zlasti v dnevnem časopisu močno šepa, če bi Cankarjeva založba predlagala posameznim uredništvom, naj ji vse tiste knjige, ki jih po ogledu ne nameravajo ocenjevati, vrnejo.

Niko Grafenauer

Izmed sedmih poljskih univerz je organizacija ljubljanskih študentov navezala stike s študenti iz Gdanska. Gdansk je tako ena od obveznih postaj vsake naše študentske skupine, ki potuje na Poljsko. Na sliki: Neptunov vodnjak pred mestno hišo v Gdansku

NEKAJ O ŠTUDENTIH NA POLJSKEM

Teško je posploševati osebne vtise in govoriti o poljskih študentih kot takih. Vendar pa obstaja nekaj značilnosti, ki jih lahko opaziš na vsakem koraku: pripravljenost in tovarištvo v odnosih, vpljivost, ki pa se veže z naravnostjo in živahnostjo, zanimanje za organizacijske in druge probleme okrog sebe, ki pa imajo največkrat apolitično barvo. Bruci pridejo na univerzo za eno leto mlajši kot pri nas (7 let osnovne šole, v zadnjih letih že osem let), študira pa se na vseh fakultetah leto več, razen na medicini (6 let) in arhitekturi (5 let in pol). V družbenem življenju najbolj sodelujejo študentje iz 3. in 4. letnika, 5. letnik piše pol leta diplomsko nalogo, ki npr. študentu filozofske fakultete prinese naslov magistra. Pripravlja pa se nov zakon, po katerem bo moral študent po petih letih študija v službo, tudi če si tega naslova ni pridobil (diplomski izpit mora seveda opraviti prej). Sploh bo ta zakon (o katerem bo parla-

zična avtomatična organizacija: tako nimajo pionirske organizacije, ampak samo tabornike, Zveza socialistične mladine, ki je predvsem politična organizacija s člani do 30. leta, zajema pa nekaj dijakov iz posameznih razredov gimnazije ali posamezne mlade člane podjetij (vaška mladina ima svojo organizacijo) in majhno število študentov, pa tudi Zveza študentov, ki je najsplošnejša, ker je takorekoč »organizacija statuta«, obsega le 70–90% študentov. Studentovsko organizacijo vodi vsepoljski glavni svet, pod njim so sveti mest, še nižje sveti samostojnih akademij oz. fakultet (Jagelonska krakowska univerza — tako kot varšavska in še 5 drugih — je naziv le za našo filozofsko in pravno fakulteto skupaj in ima tak položaj kot npr. medicinska akademija (v desetih poljskih mestih), politehnika (10), visoka pedagoška šola (4), visoka kmetijska šola (v sedmih poljskih mestih) in še druge popolnoma samostojne enote, ki imajo

V univerzitetni (po obsegu v našem smislu fakultetni) odbor se voli en kandidat na 85 članov Zveze študentov, svet oddelka (smeri) pa ima 5 do 15 članov. Pri teh dveh forumih obstajajo različne komisije: kulturna komisija vodi predvsem študentska umetniška društva (v Krakovu jih je 18, med njimi tri gledališča, kabaret, dva baleta, zbori itd.) in študentske klube (v Krakovu sta 2 vseštudentskova in 12 fakultetnih, večinoma s svojo kavarno, kjer so vsak večer razgovori ali nastopi), zraven pa deli polovične vstopnice za gledališke predstave in koncerte. Studijska komisija skrbi za študentska znanstvena združenja, ki jih je v Krakovu več kot 70 z 2000 študenti (to je skoraj 10% vseh krakovskih študentov). To so združenja matematikov, polonistov, arheologov, etnografov itd., ki raziskujejo na terenu, pripravljajo referate, pomagajo prvemu letniku in maturantom, ocenjujejo študijske rezultate in skripta, organizirajo predavanja in vsepoljske kongrese na svojem področju. Posebno prirodoslovna združenja imajo pravi znanstveno-raziskovalni značaj.

Turistična komisija skrbi za eno ali večredne izlete (vsako nedeljo se lahko odpraviš na več strani), pohode itd., kjer ZŠ vedno plača potne stroške v eno smer in prenočišče.

Pozimi plača prijavitelcem v planinskih kočah kosilo in prenočišče ter prevoz, poleti pa organizira študentske tabore. Povrh tega skrbi za številna skupinska potovanja po tujih deželah.

Posebna komisija skrbi za študentske domove, ki jih je v Krakovu 23, in študentske menze (17) z lastno samoupravo. Še letos bodo začeli graditi v Krakovu študentsko mesto za 20 000 študentov. Vsa zemeljska dela bodo opravile študentske brigade, ki drugače občasno urejajo mesto s prostovoljnimi akcijami. V to študentsko mesto (v l. 1980 bo v Krakovu predvidoma 40.000 študentov) mlada ne bo imela dostopa, ker bodo vse službe v študentskih rokah.

O sprejemih v domove odloča socialno-ekonomska komisija, ki skupaj s profesorji podeljuje štipendije. Te prejema 60% (jagelonska univerza) do 90% študentov (npr. rudarsko-metalurška akademija). Prvi letnik ima državne štipendije, ki so lahko tudi samo v obliki bonov za študentsko menzo ali sobo. Pozneje dajejo štipendije podjetja ali ustanove, na tehničnih fakultetah ponavadi šele po drugem letniku, ko nastopi specializacija. Obstajajo še znanstvene štipendije, ki jih potrjuje rektor, in podobni zneski kot npr. naša samopomoč. Povsod je najvažnejši socialni položaj družine (pri znanstvenih štipendijah seveda tudi rezultati). Štipendije so enotne, v višjih letnikih se vsem zvišujejo in so v glavnem primerne za življenje. Zgubi pa se jih s ponavljanjem letnika (prvega letnika ni mogoče ponavljati oziroma samo s ponovnim stroгим sprejemnim izpitom). Obstaja tudi organizacija honorarnih zaposlitev, kjer pa je dovoljeni zaslužek omejen (manjši kot znesek štipendije). Tudi izredni študentje (četrtina vseh) za študij ne plačajo nobenih taks.

Pri svetih obstajajo še druge komisije (propagandna, finančna itd.), na jagelonski univerzi pa je v tem letu najbolj zanimiva jubilejna komisija, ki skrbi za proslave ob 600-letnici univerze. O teh dogodkih pa kaj več v prihodnjem pismu.

Katka Salamun

Gostovanje skopskih študentov

Folklorna skupina akademskega kulturno-umetniškega društva skopskih študentov »Mirče Aceva« se je na vabilo Združenja grških študentov udeležila študentskega festivala pesmi in plesov balkanskih držav, ki je bil od 3. do 8. maja v grškem mestu Ravada. Na festivalu so nastopile še skupine študentov iz Grčije, Bolgarije in Romunije. Nastop skopskih študentov je navdušeno sprejelo — približno 50.000 gledalcev.

Študentska solidarnost

Nekdanji tübingenski študent in štipendist Humboldtove ustanove dr. Neville Alexander je bil v Capetownu nedavno obsojen zaradi tkrv. sabotaže na deset let ječe. Nadaljnjih deset soobtožencev pa so južnoafriške oblasti obsodile na zaporne kazni od pet do deset let.

Ta obsodba je sprožila med nemškimi študenti val protestov. Zveza nemških študentov ugotavlja v sporočilu za tisk, da je dr. Alexander žrtev nepravilnega sistema in da mu bodo skušali pomagati. Organizirali bodo novo nabiralno akcijo za kritje stroškov obnovljenega postopka. (Novembra lani so študentje in profesorji zbrali za obrambo na tem procesu skoraj 40.000 DM.) S posebnim pozivom so predstavniki vseh strank pozvali Združene narode, znanstvenike in novinarje, poleg tega pa tudi generalnega sekretarja U Tanta, naj posreduje za izpustitev dr. Alexandra in njegovih tovarišev.

Posvetovanje o mladinskem turizmu

V Varšavi je bilo nedavno zasedanje sveta BITEJ (mednarodnega biroja za turistično izmenjavo mladine), ki je specializirana organizacija Svetovne federacije demokratične mladine. Zasedanja so se udeležili predstavniki osmih mladinskih turističnih organizacij iz osmih držav: Bolgarije, Finske, CSSR, Francije, DR Nemčije, Madžarske, Sovjetske zveze in Poljske. Delegati so se seznanili z organizacijo mednarodnih prostovoljnih taborenj. Tovrstno dejavnost je SFDM priznala kot eno osnovnih oblik sodelovanja mladine. BITEJ je na tem področju že doslej pokazal precejšno dejavnost, še posebej pa v Koordinacijskem komiteju za prostovoljna taborenja in izmenjavo mladine pri UNESCO. Za letos predvidevajo 18 takšnih taborov v deželah pahodne Evrope. Skupine več sto mladincev iz držav — članic BITEJ pa bodo obiskale razne države, med drugimi tudi Indijo, Ugando in Alžir.

Svet BITEJ je tudi odločil, da bodo odslej proslavljali drugo nedeljo v avgustu kot »Dan mladih turistov«. Mednarodni turistični praznik bodo letos proslavili 9. avgusta z velikim srečanjem v bolgarskem mestu Primorsko.

40 let potovalnega urada

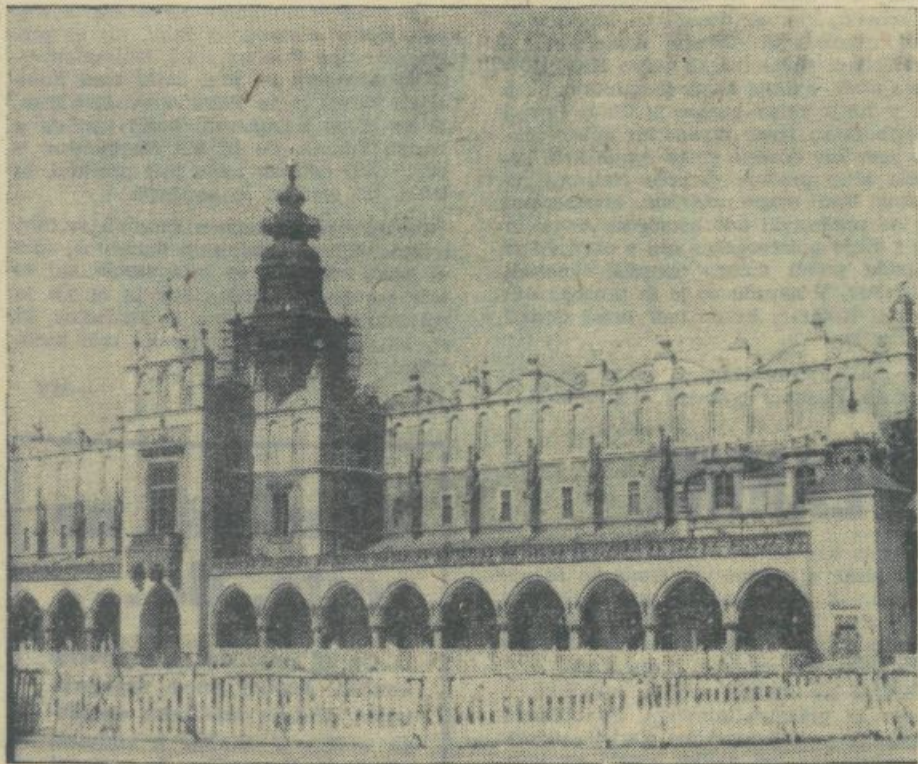
Biro za mednarodna potovanja proslavlja letos štirideseto obletnico ustanovitve. Dunajski biro je ena najstarejših tovrstnih študentskih ustanov. Od ustanovitve l. 1924 naprej so organizirali skoraj 3000 potovanj z nad 52.000 udeleženci iz več kot 90 držav. S tem so bržkone doprinesli precejšen delež k razumevanju in spoznavanju študentske mladine raznih dežel. V oktobru bo biro gostitelj mednarodne študentske potovalne konference.

Sodelovanje z japonsko mladino

V dneh od 27. aprila do 3. maja se je na povabilo CK ZMJ mudil v Jugoslaviji Yayusuki Omoto, sekretar mladinske sekcije Vrhovnega sveta japonskih sindikatov. V razgovorih, ki so bili na centralnem komiteju ZMJ, so izmenjali informacije o delovanju mladinskih organizacij obeh dežel in razpravljali o izboljšanju medsebojnih stikov.

Obisk iz Tanganjike

Na povabilo vodstva Zveze mladine Jugoslavije je prispel v našo deželo David Nkulia, komisar Nacionalnega servisa Tanganjike. Med enomesečnim bivanjem v naši državi bo proučeval dejavnosti ZMJ, še posebej pa tudi pripravljanje mladinskih prostovoljnih akcij.

Rynek v starejšem predelu Krakova

ment razpravljaj junija) za marsikaterega študenta precej zahteven: gre za to, da bo za vse absolvente, ne glede na to, če prejema štipendijo ali ne, določeno mesto za rok treh let zaradi enakomerne porazdelitve inteligence po državi. Pri študentih tehniških fakultet pa (tako kot na medicini) že sedaj prakticirajo nekakšen dveletni staž: diplomirani inženir npr. v podjetju ne more začeti delati kot inženir, predno ni v dveh letih prešel večino delovnih mest in spoznal splošen sistem proizvodnje.

Za Poljake — v nasprotju z našimi predstavami — je značilna zelo dobra in načrtna organizacija ter odgovornost, ki se kaže na vseh področjih in ob kateri se ob primerjavi zdi, da je naša tipična lastnost anarhičnost. Tu ne gre samo za državne ustanove in organiziranost v kmetijstvu (o tem kdaj prihodnjič), ampak tudi za taka — na videz manj pomembna — področja kot so npr. domači turizem, harcerska (taborniška) organizacija ali Zveza študentov Poljske.

Ne Poljskem ne obstaja nobena mno-

vsaka svojega rektorja, itd., tj. status celotne naše univerze ter so podrejene tudi različnim ministrstvom; pod temi sveti so sveti smeri — oddelkov (univerza jih ima npr. pet: filozofsko-historično smer, pravo, filologijo, matematiko-fiziko-kemijo in biologijo s pedologijo, rudarsko-metalurška akademija ima 9 oddelkov itd.), še nižje so sveti letnikov. Najmanjša organizacijska oblika je študijska grupa (okoli 30 ljudi) s svojim vodjem. V svete oddelkov in fakultet (—univerze) so vsako poldrugo leto splošne volitve. Noben funkcionar ne more kandidirati drugič za isto mesto in le izjemoma za višjo stopnjo. Svet, ki se mu je mandatna doba iztekla, ima pravico sestaviti svojo listo kandidatov, prav tako pa vsaka grupa 30 študentov lahko predlaga svojega predstavnika. Kandidatov mora biti vsaj za tretjino več, kot se jih voli. Kdor je dvakrat na volitvah propadel, ne more več kandidirati. Volijo se še tovariška razsodišča in revizijske komisije, ki pregledujejo delo svetov; težijo za tem, da bi se čimveč ljudi izmenjalo pri teh družbeno upravljalnih obveznostih.

INDEKS IN... NOGOMET

Ze tretjo sezono brani vrata nogometašev mariborskega Branika ALOJZ PIHLER, študent drugega letnika turističnega oddelka višje ekonomske-komercialne šole v Mariboru. Ze kot mladinec je v sezoni 1961/62 oblekel dres mariborskega Kovinarja, takratnega člana SCL. Jeseni istega leta je prestopil nazaj k matičnemu klubu Branik. Za slovensko mladinsko reprezentanco pa je v letih 1960 in 1961 večkrat uspešno branil na raznih tekmovanjih.

● — Zakaj si se odločil v enajstotnici prav za mesto vratarja?

Odkar pomnim, sem se navduševal nad virtuosno igro vratarja Beare. Morda je bilo ravno to »krivo«, da sem se odločil za vratarja. Najprej sem sicer branil za rokometša in in šele leta 1959 sem se dokončno odločil, da postanem nogometni vratar.

● — Tvoj najboljši nastop?

Menda sem najboljšje branil takrat, ko je slovenska mladinska reprezentanca v Beogradu pred 40.000 gledalci premagala s 3:2 ustrežno srbsko reprezentanco. Večina strokovnjakov nogometa je takrat mojo igro zelo ugodno ocenila.

● — Katere obrambne igralce bi želel imeti pred seboj?

Bil bi zelo zadovoljen, če bi igral z obrambnimi igralci drugoligaša »Maribora«. Sicer pa o tem zelo nerad govorim, ker vem, da se mi želja ne bo uresničila.

● — Kdo je po tvojem mnenju najboljši jugoslovanski nogometaš in kdo je najboljši vratar?

Trenutno imamo nekaj zelo dobrih nogometašev; to so predvsem: Jusufi, Belin, Čurković in Sekularac. Vsakega odlikuje posebna vrlina. Podobno je tudi z vratarji. Menim, če bi imel jaz le 50% sposobnosti Stojanovića in Čurkovića in prav toliko hladnokrvnosti Skorića, bi gotovo bil najboljši slovenski vratar. Tako pa...

● — Kateri izpiti so ti delali največ težav?

— Doslej je bila to matematika; zelo pa se še bojim politične ekonomije. Težave imam predvsem s tem, ker se zaradi tekmovalne sezone (razen po zimski) ne morem popolnoma posvetiti študiju.

● — Želje?

Predvsem bi želel, da bi se moj klub Branik letos uvrstil v SCL ter bi takoj po končanem študiju dobil zaposlitev.

● — Česa se najraje spominjaš?

Veliko lepih spominov me veže na mojo nogometno kariero in res ne vem, kateremu bi dal prednost. Veselim se vsake zmage in moje vsake uspele igre.

—di

O MARIBORSKEM PRIMERU:

KLUBAŠTVO — POJAV, KI GA JE TREBA IZKORENINITI

Aprila je bil odigran v okviru republiške rokometne lige na igrišču Kovinarja v Teznu lokalni derby med Branikom in Kovinarjem. Med tekmo je prišlo do incidenta (ne bom razpravljal o tem, katera verzija incidenta je bolj točna, Kovinarjeva ali poročevalčeva v Večeru, op. p.), ko so nekateri neodgovorni navijači domačega kluba obmetavali s kamenjem gostujoče igralce in funkcionarja. Svoj delež pri tem dogodku pa imajo, kot trdi uprava Kovinarja, tudi igralci sami, ker so z izzivanjem revoltirali že tako vročerkvno občinstvo. Ko so z igrišča odstranili napadenega funkcionarja Branika, so tekmo igrali naprej in se je končala z zmago gostujočega moštva.

Naslednjega dne se je pojavil v športni rubriki Večera članek »Že spet incident na Teznu«, ki je z nenavadno velikimi črkami v naslovu samem poročal predvsem o incidentu, ne pa o tekmi. Iz nadaljnjegega teksta pa je lahko bralec le ugotovil, da je šlo zlasti za športni dogodek, tekmo, na kateri je po zagriženi borbi branil boljši in ki jo je zmotil nepotreben incident. Že prej sem omenil, da se mi ne zdi potrebno raziskovati obseg in tso resnico o tem dogodku, toda nesorazmerno velik in vsebini članka v Večeru neustrezen naslov sta bila zame že v prvem trenutku dokaz o zlonamernosti avtorja sestavka. Ali je bil osnovni namen sestavka v resnici diskreditirati pred javnostjo rokometni klub Kovinar in prispevati k temu, da bi disciplinska komisija RZS igrišče za nekaj časa zaprla, s čimer bi bilo vprašanje nadaljnje obstoja kluba (te trditve sem zasledil v pismu RK Kovinar, Večeru in mariborski športni javnosti)? Ali bi bil lahko osnovni razlog za takšno poročanje dejstvo, da je RK Kovinar klub, ki zbira v svojih vrstah pretežno delavsko mladino in se mora zaradi tega boriti z večjimi objektivnimi in subjektivnimi težavami (podobne očitke smo slišali že pred leti, ko sta »polemizirala« NK Branik in ZSD Maribor)? Verjamem, da ne, kljub temu pa je verjetno res, da ima športno društvo Branik, ki razvija svojo aktivnost predvsem na ožjem področju mesta, več pristašev in možnosti pri raznih komunikacijskih sredstvih in verjetno tudi v posameznih šport-

nih forumih. Enostransko poročanje je nedvomno dokaz te prioritete nekega kluba. Toda športno udejstvovanje in združevanje v klubih pri nas nimata in ne smeta imeti stanovskega prizvoka, ampak morata postati pravica in dejanska možnost vsakega delavnega človeka, delovni ljudje pa smo v naši socialistični družbi vsi in ne samo fizični delavci, kot si predstavljajo avtorji (ne)športnih pametov. Pri nas se s športom največ ukvarja mladina. Mladina torej tudi v največji meri spremlja športne dogodke, bere poročila o tekmah, športne časopise ipd. Tisti, ki povzročajo nezdrave športne odnose in tisti, ki so zanje odgovorni, bi se morali zavedati odgovornosti, ki jo imamo prav vsi do pravilne vzgoje mladine — tudi na športnem področju. Postati borec na športnem polju, razvijati smisel za zdravo rekreacijo, ne pa postati bojevnik najslabših klubskih sporov, ki se prenašajo iz ene generacije športnikov

in športnega občinstva na drugo, bi moralo biti pravilo pri vzgoji športnikov in športne javnosti. Teh stvari bi se morali zavedati tako funkcionarji klubov s slabimi športnimi odnosi, kot tisti, ki takšne odnose razpihujejo.

Namesto da se spopadata na tako spolzkem področju, bi lahko tudi oba mariborska kluba bolj poskrbela za poživitev svojih vrst z mladimi športniki, ki jih bo vodila želja za športno aktivnostjo in uspehi, saj je znano, da imata oba kluba dokajšnje težave s sestavo moštev. Šport ne sme biti sam sebi namen (ozki klubski interesi ga namreč pojmujejo in interpretirajo le kot takšnega), in če bi tudi v Mariboru z boljšo propagando in načrtnim delom z mladino poskrbeli za večje zanimanje, nam mogoče ne bo treba več ugotavljati, da ta ali ona športna panoga zaostaja ali počasi propada. V prizadevanjih za množičnost športa in razvoj kvalitetnega športa so klubski interesi samo neprestana nevarnost, da se bodo pravila prizadevanja izrodila, skratka bolezen, ki bi jo morali izkoreniniti!

Ivo Vajgl

Mariborski športniki v Prištini

V okviru prijateljskih vezi med študentskima centroma Maribora in Prištine so mariborski študentje konec preteklega meseca gostovali v Prištini in se ob tej priložnosti pomerili s svojimi sovrstniki v nogometu, košarki, streljanju in šahu.

V nogometu je domača ekipa premagala Mariborčane s 4:1. Ta poraz lahko pripisujemo izredno indolentni igri napača in nesigurni obrambi, ki je dopuščala solo prodore domačinov. Edini zadetek so Mariborčani dosegli iz enajstmetrovke; strellec je bil Klenovšek.

Največji uspeh so Mariborčani dosegli v košarki, kjer so dosegli tri lepe zmage nad rutiniranimi ekipami domačinov. V prvi tekmi so premagali ekipo KK Priština s 68:40, v drugi ekipo študentov z 61:48 in v tretji ekipo gimnazije 64:33. Igralci Maribora so igrali dinamično in so večino zadetkov dosegli preko svojih kril, katerih hitre prodore domače obrambe nikakor niso mogle zadržati. Mariborčani so se predstavili kot homogena ekipa in so s svojo poštrenovalno igro v obrambi in napadu poželi mnogo simpatij domačih gledalcev. V napadu se je še posebno odličeval Kotarac, kakor tudi brata Orozel in Berčić.

S petčlanskimi ekipami so se Mariborčani in Prištinci pomerili v streljanju z

zračno puško. Mariborčani pri izbiri ekipe niso imeli srečne roke in zato tudi ni nič čudnega, da je bila razlika v rezultatu med najboljšim in najslabšim strelcem celo za 53 krogov. K temu so precej pripomogle izredno slabe zračne puške. V tej disciplini so slavili zmago domačini, in sicer z rezultatom 601:541, pri čemer so upoštevani rezultati prvih štirih tekmovalcev vsake ekipe. Za mariborsko ekipo sta dosegla največ krogov Marija Verdonik (149) in bivši mladinski hrvatski republiški prvak Mladen Vuk (146).

Za poraz v streljanju so se Mariborčani oddolžili z zmago v šahu, saj so premagali ekipo Prištine s 4:2. Najzanimivejša je bila igra na prvi deski med Francijem Piberlom in Prinčincem Kostićem, ki se je po trinpolurni borbi končala z zmago Piberla. Če bi bili Mariborčani v zaključnih potezah malo bolj previdni, bi lahko bil rezultat še ugodnejši.

Če upoštevamo namen športnih srčanj mariborskih in prištinskih študentov, smo si lahko edini, da so le-ta uspela, saj so bile vse borbe izredno fair in si jih je ogledalo več sto dijakov in študentov, ki so bili s prikazanimi igrami zelo zadovoljni.

—MV

ZA WEEKEND V PLANINE

Daniti se je začelo, zvezde so ugašale, kot bi upihaval svečke. Na Titovi cesti se posloviva od mežikajočega semaforja in krepko pritisneva na pedala. Zaspan sem, a Zarkov nahrbtnik vidim kljub temu, saj je tako velik, da bi ga moral še v spanju videti. V daljavi je že čutiti temne obrise gorskih velikanov, ki čakajo vzhajajoče sonce, da jih bo izluščilo iz jutranjega mraka in jih pokazalo v pravi veličini in lepoti.

V domu v Kamniški Bistrici zaupava upravniči nepotrebne stvari iz najinih nahrbtnikov. Po okrepčilu se posloviva od prijaznih lovecev in njihovih praznih »frakeljcev«. Listje šušti pod nogami, potočki od talečega snega žubore v dolino. Tišino prekine od časa do časa le klin, ki udarja ob derezo.

Ob pol dveh je zapelo kladiivo, klin se je zarinil v krušljivo skalo. Vrv je stekla,

varovala sva se preko snežišča. Stena je bila blizu, a kakšno uro truda bo še potrebno. Z nahrbtnikom sem imel kakšnih sto kilogramov, južni sneg mi je segal vedno do pasu, misli so mi nehote poletele k zakonom breztežnosti.

Sediva na spalnih vrečah, mežikava v sonce in prazniva konzerve. Po obilnem kosilu se prileže topel čaj. Zarko privleče iz nahrbtnika lep, moder plinski gorilnik, za nekaj odtenkov bolj moder, kot je nebo nad nama. Nato mu izstopijo oči, na ustnicah se mu pojavi beseda šibice in še nekaj drugih, katere pa ne bom zapisal.

»Poslušaj, kako pa so stari Slovani zanečili ogenj?«

»Dve taki trdi buči kot sta najini so drgnili drugo ob drugo in iskre so se kresale.«

»Naveži se, v steno bova vstopila brez čajčka!«

Postajalo je vedno bolj megleno, nazadnje že temno. Nad Planjavo in Korošico so se zbrali temni oblaki, grom je odmeval med skalovjem. Nevhita s snegom, točo in dežjem je razmočila skalo. Voda je curljala vsepovsod, v rokave, iz rokavov, za hlače in še marsikam. Pričela sva sestopati. Ni šlo po stari poti, morala sva nekoliko v levo na novo snežišče. Izmučena sva čez nekoliko časa zadela na staro sled. Zdela se mi je, da nisem na svetu še nikogar tako ljubil kot te stopinje, to gaz visoko pod stenami Zeleniških spic.

Premagana sva se ponoči vrnila v koč. Eden neuspeh rodi drugega, ne smemo pa pozabiti, da velja to tudi za uspeh.

Zato planine vedno le nasvidenje, nikoli pa adijo.

Jože C.

Morda še ne veste, da...

... je bil pred dnevi na Floridi končan dvoboj med reprezentanco ZDA in moštvo »ostalega sveta« v skokih z vodnimi smučmi. Premočno je zmagal svetovni prvak in najboljši tekmovalac zadnjih let v tej svojevrstni športni disciplini Amerikanec Jimmy Jackson, ki je skočil 45,70 m. Najboljši Evropejec je bil Švicar Pierre Clerce, ki je s skokom 43,50 m postavil nov evropski rekord.

Zanimivo tekmovanje si je ogledalo nič manj kot 10.000 ljudi, med katerimi so mnogi prvič videli to novo športno panogo. ... je Barry Kevin, študent univerze v Indiani v ZDA, pred mesecem postavil s časom 2,06,8 nov svetovni rekord na progi 200 m metuljček. S tem je mladi Avstralec, ki študira v ZDA, opozoril nase plavalne strokovnjake, ki so ga že uvrstili med favorite v Tokiu. Toda Barry ni le dober plavalec. Med kolegi je eden najboljših študentov ekonomije.

T. Z.

Poznam ljudi, ki novatorsko navdih-njeni vedno nekaj prakticirajo. Mednja ne štejem dobrotnih peda-gogov, ki so izklesali našo srečno gene-racijo. Tako je neki ljubitelj naturalizma ponarejal bloke v študentski menzi. Ko so mu poskušali dokazati krivdo, je upravniku zagrozil z ječo in rotacijo nav-zdol, ker je žalil njegov slikarski talent. Med praktikanti je najbolj vidna osebnost naš kolega Diki. Široka — sloven-ska duša — to se takoj čuti: »Doživeti moram nekaj svetlih kapelj življenja«, je vedno govori.

Dolge ure je parkiral pred »Slonom«, naslonjen na najbolj elegantne modele tujih uživalcev naše ponižnosti. Imel je oči, za briljantirane Italijančke z alfa-romei in njihove nabrekle listnice, oči za nacičkane iepoličke, ki so si po pomlad-nih naključjih popravljale svoje nogavič-ke ob stoječih jaguarčkih. Nato je nekaj v njem škrtnilo, zaklokotalo in zabobne-lo. Začelo se je: počutil se je kot zadu-šeno makovo zrno.

»Praksa«, mu je šnila ideja. Pri stri-cu — psihiatru st je preskrbel potrdilo o delni prištevnosti k normalni človeški rasi. Dušeslovec je strmel — prvič v nje-govi praksi je prišel državljan z zmede-nim kolesjem sam k njemu. Zato je Di-ki potrdilo le težko dobil.

Naslednja etapa je bil vojni odsek: »Molim?« in jekleno siv pogled odloč-neža.

Diki se je bedasto zarežal, izvedel ne-kaj twistovskih korakov, naredil zavoj »locomotions«, ter pristal v dvojni priue-ti pri košu za smeti. Nato je s kraljev-sko kretnjo izročil potrdilo. Načelnik st je smel očala ter izbuljenih oči zarjovel: »Mirno!

»Dali znaš, s kim imaš posia?«
»Vem, vi ste Henrik VIII, sloviti žen-skar iz Odisejade!«

Načelnik je planil pokonci, se oprijel mize in zatuli:

»Izpred oči, vojne komisije in ljud-stva! Kompletan idiot!

— Voljno!!!

Tako je Diki dobil vizo.

PRAKSA

Dve leti nismo slišali zanj. Govorilo se je, da dela v neki nemški tovarni. Da ga je tovarnar skoraj posinovil, da je kan-didiral za župana in hujše, neponovljive resnice. Mati mu je pošiljala dvajset-kilogramske pakete. Slovenska praščere-ja je utrpela v tem usodnem obdobju velikanske izgube. Oče ga je svaril pred lahkimi ženskami, politiko in ropar-ji. Na nekem mednarodnem sejmu so Di-kija prikazovali kot človeka, ki dela 166 ur na dan. Tega doma niso nikoli izve-deli.

Pri povratku ga je sprejela vaška god-ba. Polovica prebivalstva je jokala: iz preračunljivosti in nepreračunljivosti, iz zavisti ali zlobe, iz ponosa in obžalova-nja nad ubogim slovenskim fantom, ki si je primučil blagostanje. Nato je pri-šel finale: materi je podaril stroj za mlet-je mesa, sestri novo pudrnico z Romy Schneider, očetu tri kilograma pornogra-fskih revij. Bratcu »pištolco« na vodo.

Nato je izginil neznano kam. Devize je posadil v plodno zemljo in iz črne pr-sti so zrasli dinarčki, ki so bogato obro-dili. V Rožni dolini je kupil polovico hi-šice, narejene v gotskem stilu. Okrog hi-še piniše. Med pinišami klopca. Ob klop-ci vodomet, ob vodometu golobi in osta-la perjad. Vse kot v filmu... Človek bi se kar zasanjal...!

Gospodnji je podaril velik, zlat pr-stan, da je zamizala na obe očesi. Ko ji je podaril še ročaj sesalca za prah, je po-polnoma oglušela. Zelo značilno...

Opredil je dve sobici z desetimi po-steljami in svetniškimi slikami ter si ku-pil star naslanjač. »Oddajam sončne so-be z azurno pobarvanimi stenami po smešnih cenah.« Mlade zakonice odkla-njal. Imel je idejo o ljubezni do bližnje-ga, ker je nekoč bral Dostojevskega. Za

najemno se je običajno s podnajemniki prijazno pogovoril: nikoli mu ne bodo plačevali v gotovini, pač pa mu bodo po-vrnili s kavico, kosilcem, likerčkom ali s čim podobnim — nče se slučajno sreča-jo...«

Prvi mesec je Diki spil 366 kav, 437 li-kerjev, pojedel 200 kosil in spil 12 litrov vina. »Tigrovo mleko«. Kupil si je tri pa-re čevljev in kuitja. Svoje ovčke je pre-senečal na najbolj presenetljivih krajih — celo v Operi. Ovčke v stiski so kmalu odkrile, da ima stanovanje še stranski vhod. Diki pa si je najel mulca in ga po-stavil ob omenjena vrata. Tako se je po potih opreznih pojavljal pri teh ali onih vratih. Zrtve je ogovarjal: »Lep dan, kajne!« To je pomenilo, da bi rad šel na kosilo. Če je dejal: »Dež bo!« so vsi vedeli, da je žejen kot zemlja. Kadar pa je govoril o modri, so mu posojali de-nar.

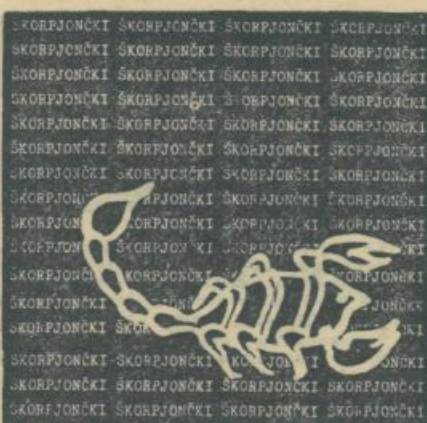
Nekateri so se osveščali, drugi one-sveščali. Prvi so pobasali kovčke, drugi so ostali pod azurnim stropom še mesec ali dva. Kandidatov ni nikoli zmanjkalo. Diki bi dočakal častljivo in čedno sta-rost stare bajte, če ga ne bi gljotiniral neki krojaški mojster, ki je imel idejo, bleščečo kot iglo.

Vrgla sta na cesto preostale podnajem-nike, »da bosta zazidala nadstropje višje,« sta dejala. Po nekaj dnevih so drdrali ši-valni stroji pod azurnim stropom Diki-jevega dela hiše. Miniaturni potres... Drdrati, drdrati, drdrati so, noč in dan. Di-ki se je vračal pozno, vse bolj pozno. Na-to je raje spal pri kolegih. Ker mu je krojač zapretel s policijo, če ga vrže ven, je podal ostavko. Za denar od prodane-ga dela bajte je spoznal svojo lepo do-movino in sedaj prosi za štipendijo... Komisija pa se smeklja...

V predmestju je hišica. Med pinišami V gotskem slogu. Piniše, klopca — vse kot v filmu. Le ob vhodu hiše visi skro-men napis:

»Azurno krojaštvu«
— Svetlina Bodež —
(krojaški mojster)

Ivan Cimerman

GLUHI DOPISNIK

Delo je objavilo poročilo o prvomaj-ski paradi iz Beograda. Dopisnik je pravilno ugotovil, da so malčki s har-monikami iz Sentvida nad Ljubljano korakali v sprevodu in zaigrali pred tribuno. Le v naslovu zaigrane pesmi se je zmotil. Res je, da je lepo biti v naši domovini mlad, toda zaigrali so Pesem o Titu.

STROGO ZAUPNO

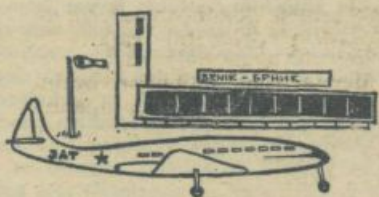
V prvomajski paradi so se pred očmi tujih vojaških stašev in mnogih dru-gih zvrstila tudi nova orožja, s kateri-mi je oborožena naša armada. Televi-zijski poročevalci in novinarji so se skrbno izogibali povedati izvor teh orožij, čeprav je bilo očito, da so ti-sti, ki bi jih ta informacija peknila in s katero bi se morda lahko okoristili, orožja dobro poznali že od drugod.

ZGODOVINA SPORTA

Z nogometom so se ljudje v našem mestu ukvarjali zaradi krepitev telesa, iz športne entuziazma. Osrednji klub je drsel iz leta v leto nižje. Potlej smo se domenili, da naredimo iz njega pos-el. Nogometnim vernikom naj za de-narce posredujemo ob nedeljskih po-poldnevih poldrugo uro »športnega« izživljanja. Zdad pa gre še ta poslovna dejavnost rakom, živigat. V poslovna življenju si lahko včakih privoščimo, da likvidiramo slabe gospodarje in slabe delavce.

KONCNO

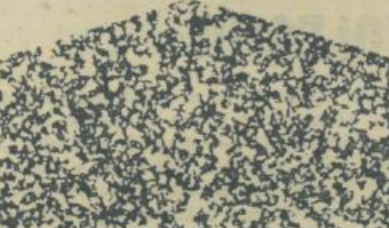
Caravella je pristala. Osrednji prob-lem našega turizma je rešen in reše-valcem potopljenih monopolističnih

upov smo dodobra stopili na prste. Pri vsem tem pa obširnim setavkom v Delu ni bilo treba reči ostro, da je črno črno in belo belo.

PRVI PRISPEVEK

Pred dnevi smo pisali o prizadeva-njih, da bi študentje dobivali revije za družbena vprašanja in književna revije po znižanih cenah. S preneha-njem izhajanja Prespektiv se je tovrstni izbor zmanjšal in je tako doseženo znižanje. Sicer res števila revij, toda — namen posvečuje sredstva.

NEKDAJ IN SEDAJ

PREZIHOV VORANC: PRVI MAJ

...Nenadoma pa sem zagledal skozi brezovo grmovje celo gručo ljudi, ki se je bližala vrhu. Sli so počasi, moški in ženske pomešani, in celo nekaj otrok je bilo zraven. Vse je bilo praznično oblečeno in vse veselo raz-položeno. To je bilo videti že od daleč. Poznalo se je tudi, da je družba zatopljena v živahen pogovor, ker so nekateri mahali z rokami. Nekateri pa so mrmrali neko pesem.

PRAZNOVANJE V ZNAMENJU IZLETOV IN TURISTICNEGA ŽIVČAVA:

Na predvečer prvega maja so po hribih zagoreli kre-sovi. V vseh krajih so proslavili praznik dela s številnimi kulturnimi in športnimi prireditvami ter množičnimi zborovanji. Med prazniki pa so ljudje množično odhajali v izletniške kraje, kjer so preživeli praznične dni.

VELIKE MALENKOSTI

IN VINO VERITAS

V vinu ni več resnice, zaradi tega, ker ni več niti pravega vina. Večina umetnikov išče zdaj resnico v — konjaku.

CLOVESKO

Ničlo priznajo druge številke samo, kadar stoji za njimi.

STARA ZGODBA

To, da imamo pri nas zelo malo satire, ne pomeni, da je pri nas vse v redu. Prav nasprotno...

RAZLIKA

Američani so posneli odlični film Imitacija življenja. Pri nas pa snemamo navadno odlične imitacije filmov.

ZVEZDE

Med filmskimi zvezdami in onimi pravi-mi je vendarle neka podobnost. Navad-no jih vidimo ponoči.

S celo glavo ne moremo prebiti niti dela zidu, medtem ko z delom zida lahko razbijemo precej celih glav.

Nikdar ne gre iz mode samo Evin kostim.

Nekdo gleda vse skozi dinar, nekdo pa skozi bankovec za milijon funtov.

Ne vemo, če je kdo umrl zaradi cigaret, vemo pa, da mnogi žive od njih.

Vetrokaz je navadno na visokem polo-žaju, ker se obrača tako kakor piha veter.

Bil je tako domišljav, da se je z veli-kimi črkami in s presledkom podpisoval celo za radijske tekste.

Paja Kanižaj

MISLI O ŠPORTU

Zdrav duh je v zdravem telesu. Videti je, da so mnogi naši športniki bolni.

Misel »Ni važno zmagati« so mnogi naši športni klubi spremenili v »Ni važno s ka-terimi sredstvi zmagati«.

Nekateri naši boksarji so imeli v ringu premalo nastopov, zato so borbe prenesli na ulico.

Alkohol je največji sovražnik športni-kov. Mnogi naši športniki se kljub temu večkrat srečajo z njim, da dokažejo, da se nikogar ne boje.

Rugby postaja čedalje bolj popularen šport. Vsepopsoj ga že opazimo, tudi v avtobusih.

Imamo športnike, ki žive za slavo, am-pak večina jih živi za premije.

Nogomet je napornejši od boksa. Pri njem se igralci prav tako tepejo, vsaka run-da pa traja kar 45 minut.

Ivica Djukić

NOVE PAROLE

Podstavimo nogo cenam!

Ne psujte boga v navzočnosti šefa! Mislil bo, da psujete njega!

Ne dregaj v leva, če je na po-ložaju!

Dol z malimi bogovi! Živel veliki!

Ne zdravimo birokracije z so-cialnim!

Ne trkajte se po članskih izkaz-nicah!

OBISK V BAŠKI GRAPI

Od 25. do 27. maja je klub primorskih študentov organiziral pohod po partizanskih poteh Baške grape. Pohoda se je udeležilo 22 študentov, nekaj srednješolcev postojanske gimnazije in učiteljska v Tolminu, nekaj mladih ljudi iz podjetij v Tolminu, Novi Gorici in Podbrdu, skupaj 39. Ta skupina je v teh dneh prehodila naporno pot od Podbrda preko Orehka, Bukovega, Ponikev, Klavž in Poljubina do Tolmina. Vodil nas je nekdanji partizan Slavko Bizjak.

Ce naj bo namen partizanskega pohoda obnoviti spomine na slavne dni revolucije in počastiti spomine padlih borcev, potem verjetno ne bo pretirana ugotovitev, da zlasti prvo velja v največji meri za tistih nekaj ljudi, ki so (zadovoljeni), da študente spremljajo po teh poteh, jih v vaseh pričakajo in v imenu krajevnih organizacij Zveze borcev povedo kaj več o borbah v svojem kraju. Kako pa ostali?

Sem sodi drugi del namena pohoda — spoznati se s kraji, z ljudmi in njihovim življenjem. Če jih povprašas, kako živijo, se najprej nasmehnejo: »Ja, veliko bolje kot smo pred vojno, zdaj je svoboda.« Pozneje pa se jim jezik razveže, postanejo bolj domači in zaupajo svoje težave kot sosed sosedu, prijatelj prijatelju. Kraji, kjer smo hodili, so revni, kmetije so raztresene po hribih, zemlja, ki jo obdelujejo, je na tako strmih pobočjih, da je v večini primerov sploh ne morejo obdelovati z živino, ampak le z motiko. Hribovca sreča s košem na hrbtu, v katerem prenaša gnoj na njivo, prideleke z njije, s košem gre tudi v dolino nakupovat. Človek ima občutek, da se tu ljudje s košem na hrbtu rodijo in umirajo.

Opaziti je bilo zapuščene kmetije, predvsem starejše ljudi in otroke. Mladine je bilo bolj malo, ta beži v tovarne in šole v Novo Gorico in Tolmin. Starejši ostajajo, mladi pa si iščejo boljše življenje...

Dajmo še besedo mladim: »Delam v tovarni Bača v Podbrdu, v tkalnici. Zaslužim od 25.000 do 30.000 dinarjev — delamo po normi. Kulturno-zabavno življenje pa — štirikrat na teden imamo kino, večerš organizira mladina ples, to je vse. Najbolj aktivno je pri nas planinsko društvo,« nam je dejala Tončka.

Tu bi moral biti tretji del naloge študentskih pohodov: privediti ljudem v kraji, kjer študentje prespijo, kulturno-zabavne večere. Čeprav je klub primorskih študentov na vseh dosedanjih pohodih take večere imel, je letos v tem pogledu zatajil. DOLŽNOST študentov je, da prav tem ljudem, ki so odrezani od sveta, ki v tej ali oni hiše poslušajo radio, tu in tam prebirajo Kmečki glas in Družino, pripravimo vsaj en večer skromno zabavo in razvedrilo. Potem bi ob slovesu: »Pridite še, še pridite!« ne imeli slabe vesti.

Imajo pa vendar pohodi še en namen: da se spoznajo med seboj študentje, srednješolci in delavsko-kmečka mladina. In prav v tem pogledu je bil pohod kluba zelo uspešen.

F. Tomšič

V dneh 9., 10. in 11. maja je bil v Ljubljani 4. festival študentov veterine Jugoslavije. Festivala, ki je potekal v obliki srečanja na strokovnem, kulturnem in športnem področju, se je udeležilo preko 250 študentov veterine iz vse Jugoslavije. Aktivisti ZŠ so na več sestankih razpravljali o najaktualnejših problemih, športniki so se vse tri dni borili za naslove najboljših, za zaključek pa je kulturna komisija priredila v Studentskem naselju zaključno akademijo s plesom, na kateri so podelili najboljše nagrade in diplome. Udeleženci so si ogledali tudi Ljubljano in se udeležili skupnega izleta na Bled, ki je bil za večino edinstveno doživetje. Ves čas festivala je bila v avli veterinarskega oddelka razstava o delu in življenju študentov veterine. Naš posnetek je z otvoritve festivala, ki je bila v soboto dopoldne v dvorani kina »Vič«.

SPET TATVINE V AKADEMskem KOLEGIJU

Kaže, da so tatovi v Akademskem kolegiju, ki so sicer vedno »aktivni«, še posebej izkoristili prvomajске počitnice za svoje podle namene. Tako so v zadnjih dneh v tem domu zabeležili več tatvin. Tatovi so odnesli nekemu študentu kovček s perilom, električni brivski aparat, nekaj obleke in celo osebni pribor za higieno. Ta študent je utrpel blizu 60.000.- dinarjev škode! Razen tega so tatovi ukradli v kolegiju tudi tranzistor, vreden 30.000.- dinarjev, z več koles pa so odnesli razne dele.

Toda spisek še ni končan. Tik pred zaključkom številke smo prejeli iz Akademškega kolegija obvestilo, da so neznanci ukradli študentoma novo obleko in nylon plašč.

Nobenega od teh zlikovcev seveda niso prijeli. Kolegijaši so zaradi vedno pogostejših tatvin upravičeno zaskrbljeni za svojo imovino. Na upravi kolegija razmišljajo, ali ne bi kazalo v vseh sobah namestiti nove ključavnice s cilindričnimi ključi.

M.

KONGRES NA REKI

V dneh pred prvomajskimi prazniki je bil na Reki v organizaciji tamkajšnje medicinske fakultete 4. kongres strokovnih medicinskih in stomatoloških del. Ljubljanski medicinci so na kongresu sodelovali s tremi deli, razen njih pa se je kongresa udeležilo še nekaj članov fakultetnega odbora in mednarodne sekcije, ki so to priložnost izkoristili za razgovore z zastopniki ZŠ ostalih medicinskih fakultet. Udeleženci so bili navdušeni nad izredno uspešno organizacijo, saj so bili vsi nastanjeni v modernih hotelih, sprejel jih je celo reški guverner, reško gledališče pa je imelo za njih posebno predstavo opere »Nikola Zrinjski«. Strokovni del je potekal prva dva dni v različnih dvoranah, strokovna žirija profesorjev in študentov pa je na koncu podelila vsem ljubljanskim udeležencem nagrade. Studentki 4. letnika Bernardka Avanzo in Elizabeta Baretič sta za delo iz kliničnega laboratorija prejeli prvo nagrado, študent 4. letnika Janez Zajc je za delo iz mikrobiologije prejel, prav tako kot študenta 3. letnika Henrik Mulec in Stelio Raccar za delo iz interne medicine, drugo nagrado. Vse nagrade so bile denarne, razen tolažilnih, ki so jih prispevala nekatera podjetja in ustanove. Tako so tudi tokrat ljubljanski študenti nadaljevali s tradicijo najkvalitetnejših del. Škoda je le, da je bila udeležba v primerjavi z drugimi fakultetami tokrat res slaba.

Zadnji dan so udeleženci napravili z ladjo »Ivan Cankar« izlet na Rab, kjer

so se nekateri vročerkneži tudi kopali. Zvečer je bil v hotelu »Imperial« na Rabu uspešen zabavni zaključni večer, ki je poleg čudovite nočne vožnje ob povratku na Reko zapustil udeležencem nepozaben vtis. Kongresu so poleg najvišjih političnih osebnosti Reke prisostvovali tudi dekani in profesorji vseh medicinskih fakultet. Prvič sta delo kongresa spremljali tudi delegaciji medicincev iz Poljske in Čehoslovaške, ki sta bili navdušeni nad gostoljubnostjo in prijaznostjo prirediteljev. Izvedeli smo, da bodo prihodnji kongres, ki bo aprila leta 1965, organizirali medicinci iz Niša.

S. RUTAR

ZAPRAVLJANJE ČASA IN DENARJA

V prvomajskih praznikih sta se dve skupini slovenskih študentov udeležili partizanskega pohoda Bratstvo — enotnost po poteh I. pomorskega odreda od Splita mimo Makarske, rojstnega kraja JVM Podgore, Hvara, Komize do Visa. Med 1100 udeleženci iz vseh jugoslovanskih visokošolskih centrov je bilo tudi 19 študentov prava iz Ljubljane in 20 slušateljev mariborskih višjih šol, ki so na svoji koži občutili, kako se dobro zamišljena prireditev zaradi slabe organizacije spremeni v golo zapravljanje časa.

Lahko rečemo, da je slaba organizacija prireditve, posebno kar zadeva prehrano, prenočevanje in disciplino sodelujočih, precej očrnila vtis, ki so ga študentom

pustile naravne lepote in impresivni partizanski kraji ter spomeniki. Organizatorji so stremeli predvsem za zunanji efekti, govori, kulturnimi in športnimi prireditvami, izdajanjem časopisa, pri tem pa so pozabili, da za lačne, utrujene in neprespane ljudi te stvari sploh niso zanimive.

Tako stanje je povzročalo nedisciplino sodelujočih, ki jo je nato organizator poskušal sanirati kar z uvedbo nekakšne milice, ki je stanje še poslabšala in je večkrat prišlo do raznih izgrediv.

Menim, da bi bilo pametno v bodoče take prireditve skrbneje pripraviti, da bodo lahko dosegle svoj namen, to je spoznavanje visokošolcev s partizanskimi kraji, pa tudi navezovanje stikov med njimi, izmenjavo mnenj, prijateljstvo, kar naj bi bil glavni namen takih prireditev.

M. Jeza

SKUPŠČINA ZŠJ STROJNIKOV

Čeprav je XII. letna skupščina sprejela poročilo, je bilo šibko in je govorilo predvsem o splošnih načelih dela ZŠJ, zelo malo pa o konkretnih problemih, ki zadnji čas tarejo organizacijo študentov. Nadzorni odbor je pravilno ugotovil, da so se zahtevo, naj glede na stopenjski študij posveti kar največjo skrb novim oblikam dela ZŠJ, svobodna katedra ne dela, zamrla so tudi komunikacije s članstvom, kar kaže to, da je v fakultetni svet volilo le 42% upravičencev, v razpravah o novem fakultetnem statutu pa ni sodeloval širok krog študentov.

Za letošnjo XIII. skupščino ZŠJ so bile priprave skromne in je majhno število udeležencev spravilo skupščino v resno zadrego o sklepčnosti.

Res je, da se je refren »gradnja nove fakultete« ponavljal ves čas in je prevladovalo mnenje, da je bilo vprašanje prostorov v resnici največja ovira za uspešnejšo razbremenitev študentov — ne da bi strokovnost padla, kajti le potem bi lahko preostali čas izkoristili za izvenšolsko aktivnost in humanistično izobrazbo.

Dosedanji član FO so sicer bili zelo obremenjeni in jim ne očitam nedajavnosti — prav to pa kaže, da težavam niso bili kos in da niso poiskali ustreznih oblik dela.

V razpravi predsednika FO in predstavnikov ostalih fakultet za strojništvo v Jugoslaviji smo slišali nekaj misli o med-republiškem sodelovanju, ki naj bi šlo v tako širino, da bi skupno izdajali učila itd. Na naši fakulteti se zlasti čuti pomanjkanje skript, kar je nekako urejeno le za prvo stopnjo; zlasti pa je kritično z vajami in asistentstvom.

Nadaljnji številni refreni so v marsičem dopolnili poročilo predsednika FO: odklanjanje reformne reforme, stagnacija delovanja ZŠJ, zboljšanje študijskega programa, idejna in kulturna vzgoja študenta in izboljševanje fizikalne aktivnosti.

Opozorilo, da znanje med študenti ni mnogo obetajoče, je slaba dediščina FO, ki bo moral predvsem poživeti delo Strojniške tribune, ki bi dobro informirala in oblikovala študente.

Najbolj spodbudno je bilo na skupščini dejstvo, da je vsaj diskusija kritično in brezobzirno razkrila napake in zahtevala zboljšanje dejavnosti ZŠ. LUCIJAN VUGA

student

BEograd — V dneh 8. in 9. maja je bil v Beogradu tretji športni festival študentov SR Srbije. V šestih disciplinah (košarka, odbojka, rokomet, namizni tenis, judo, šah) se je v moški in ženski konkurenci pomerilo med seboj preko tisoč udeležencev. Tekmovanje je potekalo tako, da so različni študentska središča kot Beograd, Novi Sad, Subotica, Kragujevac, Priština, Niš, Zrenjanin in Bor tekmovala med sabo za naslove najboljših. Po pričakovanju so največ prvih mest dosegli beograjski in novosadski študentje. Tekmovali so na treh različnih športnih stadionih.

naši dani

SARAJEVO — Na strojni fakulteti v Sarajevu že dalj časa razpravljajo o ideji, za katero menijo, da je zelo dober in da bi jo bilo treba čim prej realizirati in prenesti na celotno sarajevsko univerzo. Od prihodnjega leta dalje nameravajo namesto dosedanjih denarnih nagrad, ki so vse preveč prehodnega značaja in po porabi denarja zbledijo, podeljevati najboljšim študentom zlate značke kot nagrado za uspehe pri študiju in izvenšolskem delu. Značke bodo podelili študentom, ki

končajo študij v štirih letih in pol s povprečno oceno devet. Vsako leto bi jih podelili okoli 50. V kolikor bo ta predlog definitivno sprejet, bodo prejeli vsako leto sestanke nosilcev zlatih značk, ker menijo, da bi prav zaključki teh sestankov lahko bili zelo koristni pri nadaljnjem procesu reforme študija.

Studentski list

ZAGREB — Pred dnevi so priredili zagrebški študenti v študentskem domu »Moša Pijade« tradicionalni partizanski večer, na katerem so poleg mladih študentov bili tudi nekateri visoki funkcionarji (general-major Stanko Nalatič, sekretar izvršnega odbora sabora SR Hrvatske, podpolkovnik Ivo Uzoj in Nikola Aralica in drugi). Študenti so imeli priložnost, da iz ust revolucionarjev slišijo žalostne in vesele trenutke iz NOB. O svojih doživljajih je pripovedoval tudi študent Peter Paškvalin, ki je svoja najmlajša leta preživel kot kurir na Kornatih. Da je bilo vzdušje res partizansko, je poskrbel tudi zvočnik, ki je deloval samo od časa do časa, kot včasih v partizanih. Večer so zaključili s pesmijo in plesi kol vseh narodov Jugoslavije šele pozno ponoči, ko je taborni ogenj že povsem ugasnil.